

DE KORHAAN

2901

1995

Jaargang 29, Nummer 1
Februari 1995

In dit nummer:

- * Jaarverslag 1994
- * Help de weidevogels
- * Bonte vliegenvanger gaat achteruit

VOGELWERK GROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
Verschijnt 5x per jaar.

Redactie	: Wim Duurland Willem-Jan Hoeffnagel Pieter Schut Ruud Willemstein	
Redactieadres	: Menno Simonszhof 84 1216 LM Hilversum	035-217222
Verzending en ledenadministratie	: Bep Dwars-Van Achterbergh Prinsenstraat 15 1211 LS Hilversum	035-233973
Advertenties	: Jacques Meijer Molenpad 19 1381 EC Weesp	02940-16502
Druk	: Grafisch Centrum Tomingroep, Hilversum.	

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren copy: uiterlijk 1 april.

ISSN: 0929-8762

Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoud

Van de Voorzitter	2
Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 1994	3
Waterhoen zoekt het hogerop	9
Broedvogels van Maatpolder en Noordpolder te Veld in 1994	10
Wim Duurland tien jaar redacteur	11
Vogelcursus bij Teleac	11
Bonte vliegenvanger in 't Gooi gaat steeds verder achteruit	12
De Putter in winter en lente	13
Vogelcursus begint weer	14
Kerkuilkast	14
Cijfers wijzen op het belang van de Midwintertellingen	15
Geluidswal voor weidevogels langs de A 27 bij Eemnes	16
Haantjes	17
Weidevogelbescherming in de Vechtstreek: Help!	18
Goed jaar voor Huiszwaluwen tussen Vecht en Eem in 1994	19
Ornithologische uitgaven van het CBS op diskette	21
Eemmeer, Gooimeer en IJmeer beschermd als vogelgebied	24
Werk mee op de werk-contactavonden	24
Natte, maar leerzame tocht door park De Hoge Veluwe	25
Veldwaarnemingen	30
Index op auteur	32

Van de Voorzitter

Na langdurige discussies heeft het bestuur besloten op korte termijn een enquête te houden onder alle leden. Wij hopen met behulp van de antwoorden en reacties die wij daarop zullen krijgen, in staat te zijn om, samen met de leden, de Vogelwerkgroep nog beter te laten functioneren. De Vogelwerkgroep zal in 1997 dertig jaar bestaan. Met veel enthousiasme heeft onze vereniging zich al die jaren ingezet voor het verbeteren van het lot van vogels. Zij heeft in de loop der jaren dan ook regelmatig van zich laten horen. Dankzij de inspanning van talloze leden, is al veel bereikt. Door het organiseren van cursussen, excursies, het geven van voorlichting en door onderzoek is de kennis over vogels in onze omgeving behoorlijk toegenomen.

Het spreekt vanzelf dat in de loop der jaren de nodige ervaring

is opgedaan. Wat wij echter niet weten is, wat de wensen en de behoeften van leden op gebieden als vogelstudie, educatie en vogelbescherming zijn. "Wie zijn onze leden?", "Is er behoefte aan meer of aan andere informatie?" "Zou de Vogelwerkgroep zaken anders moeten doen of nieuwe taken op zich moeten nemen?" "Is er misschien kennis en ervaring waar de Vogelwerkgroep in voorkomende gevallen gebruik van zou kunnen maken?" Een enquête is een goed middel om daar inzicht in te krijgen.

Binnen enkele weken zullen we beginnen met het toesturen van de vragenformulieren. Om de kosten te beperken, zullen wij geen gebruik maken van een antwoordnummer, maar u vragen de ingevulde enquêteformulieren zelf af te geven op een van de aangegeven adressen bij u in de buurt of terug te zenden via het postbusnummer van de Vogelwerkgroep. Indien u de jaarvergadering gaat bezoeken kunt u ze ook dan inleveren. Natuurlijk reken ik op uw medewerking aan deze enquête. Hopelijk wordt het bestuur al spoedig bedolven onder de stapels ingevulde formulieren. In het belang van de vogels en van de natuurbescherming hebben wij dat er graag voor over!

Onlangs heeft u in de Gooi en Eemlander kunnen lezen dat er verder wordt gewerkt aan de uitvoering van een plan van de Rijksoverheid om meer aandacht te gaan schenken aan de weidevogelbescherming. Met behulp

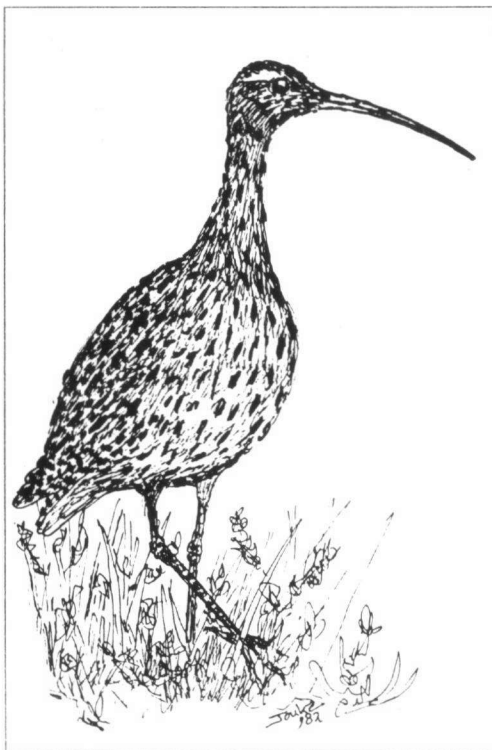
van subsidies van de Europese Commissie, het Rijk en van de provincies, zullen provinciale weidevogelbeschermingscoördinatoren worden aangesteld voor een periode van drie jaar. Het is de bedoeling meer vrijwilligers voor dit werk aan te gaan trekken en de activiteiten, waar nodig, beter te coördineren. Tevens zal er een voorlichtingscampagne onder de boeren worden gestart.

In Noord-Holland en enkele andere provincies was er al eerder een begin gemaakt met de uitvoering van het plan. Ook was er al een landelijke coördinator aangesteld. Voor de Provincie Utrecht zijn er inmiddels enkele oriënterende besprekingen geweest tussen het Stichts Landschap en de Vogelwacht Utrecht. Omdat onze Vogelwerkgroep in het Eemland al jaren zeer actief is, zijn ook wij inmiddels bij het overleg en bij de vorming van een begeleidingscommissie betrokken. Voor meer informatie kunt u terecht bij Marc van Houten (tel.: 02154-15603).

Op 23 maart zal weer de jaarlijkse ledenvergadering worden gehouden. Zoals al eerder bekend werd gemaakt, zal onze secretaris Pon Ruiters na deze vergadering zijn functie helaas gaan neerleggen. Voor de daarvoor ontstane vacature heeft Ben den Hoed zich kandidaat gesteld. Andere belangstellenden wordt verzocht zo spoedig mogelijk contact op te nemen met mij of een van de andere bestuursleden.

Rob Kole.

Wulp

Het jaar 1994 was voor de vogelwerkgroep het jaar van de hekken op de hei en de discussie over het afschieten van Knobbelzwanen. Maar ook het jaar van de vernieuwing van de Korhaan en van een ledenwinst van maar liefst tien procent. Dit en veel meer leest u in het jaarverslag, waarin de diverse subgroepen verantwoording afleggen.

Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 1994

a) Secretaris

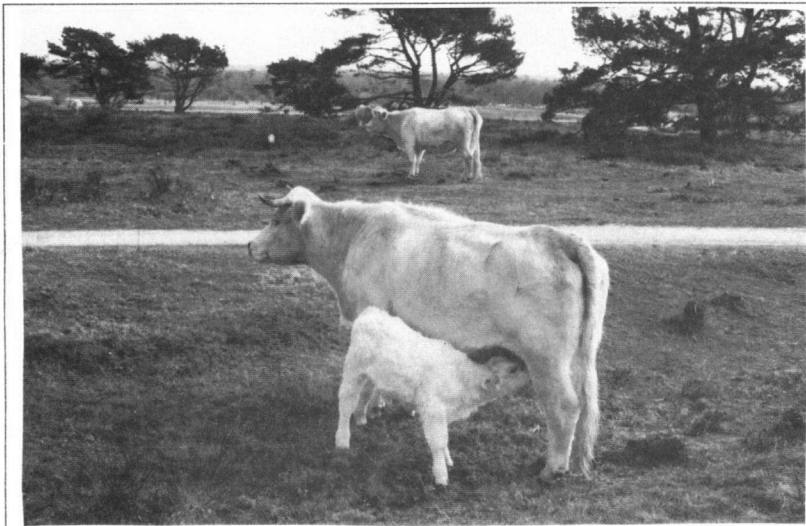
Niet de organisatie van een lustum eiste dit jaar veel aandacht van het bestuur, maar twee zaken van principiële aard. Het voorstel van het Goois Natuurreservaat tot afrastering van bepaalde gebieden is door de VWG gesteund. De commotie die rond deze zaak is ontstaan door acties van voornamelijk hondenbezitters, verhuut misschien het ware karakter van dit conflict: mag de recreant in een natuurgebied beperkingen worden opgelegd, als dat noodzakelijk is voor het beschermen van de

Een tweede principezaak was het besluit van het bestuur om een poging te doen het afschot van Knobbelzwanen in ons werkgebied te voorkomen via overleg met de plaatselijke Wildbeheers-eenheid (de jagers, dus). Boeren die over overlast klagen en Knobbelzwanen laten afschieten, zijn en worden benaderd over een natuurvriendelijker benadering. Het bestuur is principieel tegenstander van de jacht. Om het afschieten van Knobbelzwanen te verminderen zijn contacten met boeren en de jachtgerechtigden echter helaas onvermijdelijk. Onze opstelling heeft intern en extern de nodige vragen opgeroe-

zen. Op 24 mei heeft het bestuur zich verantwoord voor het in dezen gevoerde beleid.

De door Simon Visser georganiseerde lezingen trokken samen honderden belangstellenden. Zoals gewoonlijk reageert de VWG gevraagd of ongevraagd op plannen van de overheid en anderen, vaak op voorspraak van de zeer actieve coördinator van de subgroep Natuurbescherming, Rob Kloosterman. Ook anderszins worden vele activiteiten ontplooid die zich vaak aan uw waarneming onttrekken. Van de zichtbare activiteiten wordt regelmatig verslag gedaan in de onlangs geheel vernieuwde Korhaan.

Elders in dit jaarverslag leest u meer over de verschillende subgroepen en hun werk.

Charolaisrunderen op de Zuiderheide

landschappelijke waarde van dat gebied?

pen; een weerslag daarvan hebt u in diverse Korhanen kunnen le-

b) Subgroep Avifauna

In 1994 zijn door de subgroep twee bijeenkomsten georganiseerd. De opkomst was in beide gevallen zeer goed. Alle activiteiten, die door de verschillende werkgroepen dit jaar werden ondernomen, werden in een prima sfeer aan elkaar gerapporteerd. Op deze bijeenkomsten blijkt telkens weer hoeveel werk er toch jaarlijks verzet wordt.

Op de maandelijkse werkcontactavonden heeft in maart een aantal mensen kennis kunnen maken met het pluizen van

uilebraakballen. Verder werd er op andere avonden gewerkt aan het ordenen van het archief en sorteren van waarnemingskaartjes.

Een greep uit de vele overige activiteiten van de subgroep in 1994:

1) Inventarisaties

Van het voornemen om dit jaar het Spanderswoud te inventariseren, moest worden afgezien. Dit, omdat het Goois Natuurreservaat dringend behoefte had aan een inventarisatie van de Bussumer- en Westerheide in verband met het begrazingsproject, dat dit jaar van start ging. De "nulsituatie" moest worden vastgelegd, om over een jaar of vijf goed te kunnen evalueren wat de effecten zijn van begrazing op de vogelstand. Naast deze twee gebieden werd ook het gebied rond Vliegveld Hilversum geïnventariseerd. Dit, omdat er misschien binnenkort een andere bestemming aan dit gebied zal worden gegeven. Met de uit deze inventarisatie verkregen gegevens willen we tijdens de inspraak rond de eventuele herinrichting van dit gebied het belang van de vogels scherp in de gaten houden. Beide inventarisaties werden gecoördineerd door Dick Jonkers, van wiens hand we binnenkort ook de bijbehorende rapporten mogen verwachten.

2) Tuinvogelonderzoek

Met groot enthousiasme gingen enkele tientallen leden het derde onderzoekjaar in. Wij blijken niet meer de enigen te zijn. De Natuur- en Vogelwacht Zuid-Flevoland publiceert in het blad de Grauwe Gans sinds enige tijd de resultaten van haar onderzoek.

In de Gooi- en Eemlander werd ruim aandacht aan ons onderzoek geschonken en dit resulteerde in de aanmelding van en-

kele nieuwe leden, die zich tegelijk opgaven voor het tuinvogelonderzoek.

Hoeveel soorten er in 1994 tijdens ons onderzoek zijn waargenomen is nog niet bekend doordat nog niet alle formulieren binnen zijn. Boomkruipers en

Boomkruiper

zwarte mezen drongen door tot in de tuinen in nieuwbouwwijken en de Blauwe reiger zag kans omin dat type tuinen heel kleine vijvers te bezoeken. Als voedselgebied blijken de tuinen in het broedseizoen grote aantrekkingskracht uit te oefenen op zangvogels, die elders in openbaar groen broeden. Braamsluiper, Fitis en Tijtjaf werden waargenomen. Voorts bleek dat de groene linten, die door de tuinen met hun heggen en struiken worden gevormd, tijdens de voor-, en najaarstrek benut worden door nachttrekkers, die er rusten en voedsel zoeken.

3) Oeverzwaluwenonderzoek

De Oeverzwaluwen hebben het moeilijk in ons werkgebied. De kolonie in het gronddepot bij de Muidertrekvaart verdween voor het grootste deel door werk-

zaamheden. Een deel van de Oeverzwaluwen vestigde zich in een gronddepot van een particulier iets verderop. Ook de kolonie bij Weesp verdween. De kolonie in de groeve Oostermeent kon zich wel handhaven, maar ondervond overlast als gevolg van het instorten van delen van de steile wand. Spelende kinderen waren daar de oorzaak van. De wand bij het Raboes, in het terrein van Staatsbosbeheer, herbergde net als vorig jaar broedparen. Het aantal bleef echter klein. Om de oeverzwaluwen in het Gooi en omstreken te behouden zal het aanbieden van nestgelegenheden noodzakelijk zijn.

4) Huiszwaluwenonderzoek

Het onderzoek naar broedplaatsen en aantallen van de Huiszwaluw verliep voorspoedig. Tijdens de hittegolf in de zomer viel een aantal nesten van de broedplaatsen. Er lijkt, in tegenstelling tot de rest van het land nog steeds een lichte vooruitgang te zijn, die deels wordt veroorzaakt door uitbreiding van recent gevestigde kolonietjes, zoals in de Eempolders aan nieuwe boerderijen. Verder zijn er enkele nieuwe broedplaatsen ontdekt op plekken waar vroeger geen Huiszwaluwen voorkwamen. Er zijn ook negatieve berichten. In Huizen verwijderden bewoners de oude nesten en verhinderden de vestiging van nieuwe. Het afstoten van nesten is door een wijziging van de Vogelwet nu verboden, maar wie controleert de naleving ervan? Voorlichting en hulp bij het aanbrengen van planken onder de nesten om vervuiling tegen te gaan is een taak die de vogelwerkgroep op zich moet nemen. (Zie voor meer details het verslag elders in deze Korhaan).

5) *Watervogeltellingen Gooimeer*
Deze vonden het afgelopen jaar opnieuw plaats onder leiding van Guus Proost.

6) *Midwintertelling*

Pieter Schut coördineerde en deed verslag in Korhaan 28 (3). Meer dan 60.000 vogels werden waargenomen. De Smient stond met 29.303 exemplaren aan kop. Door nieuwe afspraken over het Naardermeer en de Loosdrechtse Plassen is de dekking in deze telling volledig. Hopelijk leidt overleg met SOVON dat in 1994 werd gepleegd er toe dat er niet langer doublures plaatsvinden. Te vaak komen tellers andere tellers tegen die met hetzelfde werk bezig zijn.

7) *Trektelpost Conversbos*

Hier lijkt coördinator Fred van Klaveren met een harde kern van medewerkers, zowel in voorjaar als in de herfst, onvermoeibaar. In Korhaan 28 (4 en 5) deed hij uitgebreid verslag van het werk op de trektelpost.

8) *Ganzentelling*

Hans Gouw coördineerde ook in 1994 weer de jaarlijkse ganzen tellingen.

9) *Steltloper telling*

Willem Jan Hoeffnagel organiseerde deze telling. Een verslag over 1994 valt binnenkort in De Korhaan te verwachten.

10) *Knobbelzwanen*

Eind 1994 verscheen het onderzoeksrapport over 1992 van Frank van de Weijer. In maart 1994 werd voor het eerst ook een telling vanuit een vliegtuig boven ons werkgebied verricht. Een verslag hiervan is later van Frank te verwachten.

11) *Kerkuilenproject*

Een verslag van coördinator Gerard Mijnhout met interessante zaken uit 1994 is binnen-

kort in De Korhaan te verwachten.

12) *Steenuilonderzoek*

In 1994 voortgezet door Frank van de Weijer. Onderzoek wijst op minder territoria dan in 1993. Verslag volgt.

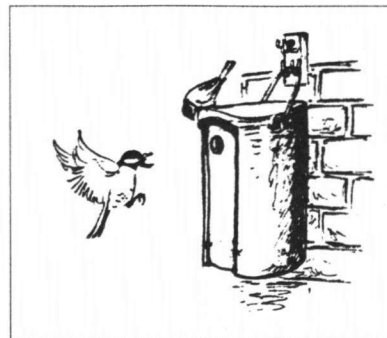
13) *Vogel van het jaar*

In De Korhaan 28 (3) verscheen het verslag over de Groene specht, de vogel van het jaar 1993. In 1994 was de Scholtekster vogel van het jaar. Er kwamen vele interessante waarnemingen binnen, zodat binnenkort een verslag mag worden verwacht in De Korhaan van de hand van Dick Jonkers. De Putter is gekozen tot vogel van het jaar 1995. Fred van Klaveren coördineert dit onderzoek.

c) *Subgroep Nestkasten*

Het langstlopende onderzoek van de vogelwerkgroep is het controleren van nestkasten. Het hoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat uitgave 1 van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken een publicatie over het nestkastenonderzoek is (1967).

Ruim 25 jaar nestkastonderzoek! Wat een massa aan interessante gegevens. Monitoring op zijn best. Ook in 1994 zijn weer vele nestkasten gecontroleerd;

Koolmees

totaal bijna 1000 exemplaren, verspreid over bijna 30 terreinen. Deze hangen alleen in het Gooi.

In het Vechtplassengebied en in de Eempolders controleren wij geen terreinen en voor zover wij weten hangen daar ook geen grote aantallen nestkasten in gebieden. Kerkuil-, Bosuil- en Torenavalkkasten komen daar wel voor.

Een jaarlijks terugkerend negatief gegeven is het verdwijnen en vernielen van nestkasten. Nieuw opgehangen kasten zijn opeens weg; gestolen om een paar tientjes te besparen. Sommige kasten worden, zelfs als er in gebroed wordt, van de bomen geslagen. Om het bestand op peil te houden organiseren we ieder jaar een timmerdag; dit jaar is deze in januari gehouden. Bijna 50 kasten werden daar gefabriceerd. Ook dit jaar zijn enkele terreinen opnieuw niet gecontroleerd. Wij hopen dat uit het aanbod van nieuwe leden, die te kennen hebben gegeven interesse voor nestkastonderzoek te hebben, nieuwe controleurs kunnen worden gerecruteerd. Zie voor een verslag over het afgelopen jaar ook het artikel elders in deze Korhaan over de Bonte vliegenvanger.

Behalve jongen in nestkasten in de controleterreinen van de subgroep Nestkasten, werden ook jongen van Bosuilen, Torenavalken en Kerkuilen in verspreid hangende kasten geringd. Daarnaast werden jonge weidevogels van een ring voorzien. Door meer aandacht te schenken aan nesten van roofvogels was dit ook het geval met jongen van de Havik, Buizerd en Boomvalk. Dankzij een vergunning van de gemeente Naarden kon op een vaste ringplaats bij de Hollandse Brug bij Muiderberg in de weekeinden worden geringd. De ringers Daan Buitenhuis en Dick Jonkers vingden daar 27 verschillende soorten en een aantal van 361 vogels. Houtsnip, IJsvogel en Vuurgoudhaantje zijn hiervan

de bijzondere. Een vangpoging op het terrein van Eemeroord in Baarn leverde 45 exemplaren op, waaronder ook nu weer een Houtsnip. Samen met de in nestkasten geringde vogels loopt het totaal op tot bijna 700 vogels. Van het onderzoek wordt nog een apart en meer gedetailleerd verslag gemaakt.

d) Subgroep Communicatie

Deze subgroep ontstond in het afgelopen jaar door samenvoeging van de subgroepen Korhaan en Propaganda. Doel is om zoveel als mogelijk is alle interne en externe contacten via deze subgroep te laten verlopen. Intern gebeurt dat via De Korhaan, extern via pers- publiciteits- en pr-contacten en via een eigen presentatie op markten, beurzen en bijeenkomsten.

Een uitgebreid verslag over de communicatie-activiteiten was al te lezen in Korhaan 28 (5).

1) De Korhaan

Ons verenigingsorgaan onderging in het afgelopen jaar een grote facelift. Sinds nummer 28 (2) maakt de redactie gebruik van een speciaal opmaakprogramma, waardoor de leesbaarheid en het uiterlijk verbeterd werden. Sinds nummer 28 (4) wordt De Korhaan gedrukt bij Grafisch Centrum Tomingroep in Hilversum, wat een verdere verbetering inhield. De vijf uitgaven in de 28e jaargang besloegen 160 pagina's, tien pagina's minder dan in 1993. Het aanbod aan kopij was echter veel hoger dan in het voorgaande jaar. Hoe is dit te verklaren? De nieuwe opmaak in drie kolommen biedt veel meer ruimte voor zowel tekst als illustraties. Dus meer informatie op minder pagina's.

De redactie bestond in 1994 uit Wim Duurland, Willem Jan Hoeffnagel, Pieter Schut en Ruud Willemstein. In december

werd Wim Duurland door voorzitter Rob Kole in het zonnetje gezet, omdat hij in die maand precies tien jaar redacteur was: negen jaar vooral van achter de typemachine en het laatste jaar achter de eigen pc van de redactie.

Omdat Leny Reddingius de vogelwerkgroep verliet, werd de rubriek "Ontvangen Literatuur" overgenomen door Ruud Willemstein. Joke van Velsen verzorgde de programma-overzichten en Laura Mudde coördineerde de rubriek Veldwaarnemingen. De verzending werd als altijd verzorgd door Bep Dwars, die voor de overgang naar de Tomingroep ook nog zorgde voor het vergaren en nieten van het blad. Met een oplage van inmiddels bijna 600 exemplaren een hele opgave.

Afgelopen jaar werden ook besprekingen gevoerd die moeten leiden tot advertenties in De Korhaan. Tot nu toe leidde de vernieuwing van De Korhaan niet tot kostenverhoging; advertenties kunnen de werkgroep extra inkomsten bieden, zowel voor verdere verbetering van De Korhaan als voor andere belangrijke dingen. Oud-voorzitter Jacques Meijer verzorgt de coördinatie van de advertenties.

2) Pers, Publiciteit en PR

De vele activiteiten van onze werkgroep gaan niet onopgemerkt voorbij aan de media. De contacten met De Gooi en Eemlander zijn goed. Dit leidde tot grotere en kleinere artikelen over (onder meer) het tuinvogelonderzoek, de discussie over de hekken op de hei en de discussie over de jacht op knobbelzwanen. Ook kregen enkele leden de gelegenheid op de opiniepagina hun mening over vogelbelangen in eigen artikelen weer te geven.

NRC-Handelsblad maakte een stuk over de trektelpost in het

Corversbos en ook lokale en landelijke omroepen besteedden aandacht aan ons vogelnieuws. In het kader van de PR gebeurden veel kleine zaken van groot belang. Er is gewerkt aan een enquête onder de leden, aan een nieuwe welkomstmap en het samenstellen van diverse folders. Ook de samenstelling van dit jaarverslag werd opnieuw door deze subgroep gecoördineerd.

3) Presentatie

Zeven maal waren we afgelopen jaar aanwezig op grote manifesties met onze eigen nieuwe professionele presentatiewand. Dit visitekaartje van onze vogelwerkgroep kwam tot stand door veel inzet van Marceline van de Water en Bertus van den Brink. Er werd onder meer reclame voor onze club gemaakt op het Vroege Vogelsweekend en tijdens de open dagen van Natuurmonumenten (beiden in 's-Graveland), op de jubileummanifestatie van de Noordhollandse Milieufederatie in Amsterdam en op de open dag van het Goois Natuurreservaat in Hilversum. Ook op onze eigen lezingavonden was de wand al diverse malen te zien. Hier werden ook boeken, nestkasten, kalenders en dergelijke zaken verkocht, wat weer een aardige injectie voor de verenigingskas betekent.

Marceline van de Water vertrekt (helaas voor ons) naar de Verenigde Staten. Haar werk is inmiddels overgenomen door Paul Keuning.

e) Subgroep Vogelcursus

Iedere keer is het toch weer een verrassing dat zoveel mensen mee willen doen aan onze cursus. En velen komen voor een tweede, derde keer of nog vaker terug.

Het afgelopen jaar hebben 131 mensen de cursussen gevolgd. Van hen hebben 23 personen zich opgegeven als lid van de VWG. We verwachten dat uit deze cursisten een paar enthousiaste mensen werkzaam deel gaan nemen aan de vogelwerkgroep.

f) Subgroep Excursies

Het afgelopen jaar hebben er weer veel excursies plaatsgevonden binnen en buiten ons werkgebied. De eerste excursie van 1994 begon zeer goed met zo'n 25 deelnemers, en ook andere excursies en de weekenden werden goed bezocht. Door slechte weersomstandigheden kon dit wel eens minder zijn. We hadden vier dagexcursies, negen ochtendwandelexcursies, een fietsexcursie, twee avondexcursies, twee weekends naar Schiermonnikoog, eenmaal wilgen knotten.

Eind april was er een speciale vroege vogelwandeling met de boswachter van Groeneveld. Hier deden een kleine honderd mensen aan mee.

Met de Vogelwacht Utrecht is afgesproken in de komende jaren bij elkaar op excursie te gaan.

Inge en Rick van den Akker zijn verhuisd. Dit betekende dat Inge de subgroep vaarwel moest zeggen. We danken Inge, maar ook

alle andere excursieleiders en hun assistenten voor hun inzet en enthousiasme.

g) Subgroep

Natuurbescherming

Door de komst van Gert Jan Knoet en Freek Beffers bestaat de subgroep nu uit vier personen. Zij hielden zich onder meer met de volgende zaken bezig:

1) Jacht op watervogels bij Muiderberg en Muiden

Domeinen heeft de verhuur voor de jacht op de onder de natuurbeschermingswet vallende percelen op ons aandringen tussentijds opgezegd. Een compromis-voorstel voor stopzetting van de jacht op de vrije percelen is naar Domeinen gegaan. Reactie nog niet bekend.

2) Knobbelzwanen

In overleg met de wildbeheereenheid IJmeer en Vechtstreek werd gestart met het wegnemen van een aantal eieren bij broedende Knobbelzwanen. Afgesproken werd met de WBE dat hierdoor meer terughoudendheid door hen zou worden betracht bij verzoeken van boeren om Knobbelzwanen van hun land te schieten. Enige tientallen nog niet bebroede eieren werden weggenomen.

Doordat nu de namen bekend zijn van de klagende boeren in de regio, ongeveer vijftien in totaal, kunnen gesprekken met hen gestart worden. Dit moet leiden tot alternatieve oplossingen ter voorkoming van schade (en van jacht!).

3) Opheffing Veldpolitie

Onze grote zorg dat door het opheffen van de Veldpolitie niet

meer de nodige aandacht kan worden besteed aan de in de vrije natuur levende dieren, werd verwoord in een noodkreet aan de korpsbeheerder van de politie Gooi en Vechtstreek. Hierdoor kwamen wij in contact met het bureau Milieupolitie van het regiokorps. In De Korhaan (28 {3} 87) gaf de politie uitleg hoe een en ander nu georganiseerd is.

Een plan van de subgroep om samen met de regiopolitie tijdens het broedseizoen de roofvogels beter te beschermen, strandde. De politie kon aan deze zaak helaas geen prioriteit geven. Gekeken wordt hoe de VWG op andere manieren projectmatig met de regiopolitie kan samenwerken.

4) Publiciteit

De subgroep leverde artikelen aan de regionale pers over de aalscholverproblematiek met visers, jacht op watervogels, het beheer van reeën in de Flevopolder en vergiftiging van roofvogels.

Het nieuwe boekje "Vogels onder dak", dat alternatieve nestgelegenheden behandelt, werd uitgereikt aan twaalf groenbeheerders van gemeenten in ons werkgebied.

h) Subgroep Algemene Zaken

De werkzaamheden werden in 1994 opnieuw door twee personen verricht: Bep Dwars en Leny Reddingius. Leny, die naast andere activiteiten binnen de vogelwerkgroep, zich meer dan vijftien jaar heeft ingezet voor de documentatie van het archief en het samenstellen van mappen en lijsten met ontvangen literatuur, verliet de werkgroep. Zij kon zich niet verenigen met het door ons bestuur gevoerde beleid bij pogingen om de jachtdruk op de Knobbelzwaan te verminderen. Bep betreurt het vertrek van

Leny ten zeerste, evenals de overige leden van het bestuur. Ruud Willemstein neemt nu de literatuurlijst voor zijn rekening en Bep Dwars hoopt op een telefoontje van een ander lid dat zou willen assisteren bij de werkzaamheden voor archief, ledenadministratie, verzending Korhaan en bibliotheek.

Eind 1994 had de Vogelwerkgroep 551 leden: 468 gewone leden, 77 huisgenootleden en 6 ereleden. Ten opzichte van vorig jaar (495) is dat een verheugende groei van tien procent.

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Te houden op donderdag 23 maart 1995, in de Goede Herderkerk, Simon Stevinweg 146, Hilversum-Noord. Aanvang 20.00 uur.

AGENDA

1. Opening en ingekomen stukken
2. Verslag Algemene Ledenvergadering van 24-03-94
3. Jaarverslag 1994:
 - a. Secretaris
 - b. Subgroep Avifauna
 - c. Subgroep Nestkasten
 - d. Subgroep Communicatie
 - e. Subgroep Vogelcursus
 - f. Subgroep Excursies
 - g. Subgroep Natuurbescherming
 - h. Subgroep Algemene Zaken
4. Financieel beleid
 - jaarverslag penningmeester
 - verslag kascommissie
 - vaststelling rekening 1994/ begroting 1995
 - decharge penningmeester
 - benoeming kascommissie
5. Bestuursverkiezing; aftredend zijn: Rob Kole (voorzitter); herkiesbaar
Pon Ruiter (secretaris); niet herkiesbaar
Laura Mudde (penningmeester); herkiesbaar
Paul van der Poel (SG Vogelcursus); herkiesbaar
Joke van Velsen (SG Excursies); herkiesbaar
Rob Kloosterman (SG Natuurbescherming); herkiesbaar
Kandidaten voor de vacature van secretaris kunnen tot het begin van de vergadering worden voorgedragen.
6. Rondvraag.
7. Pauze.
8. Lezing van Dick A. Jonkers over Vogels in de Eempolders (inventarisaties/tellingen in een landherinrichtingsgebied)
9. Sluiting.

Het bestuur van de VWG bestond in 1994 uit:

Voorzitter:	Rob Kole
Secretaris:	Pon Ruiter
Penningmeester:	Laura Mudde
Avifauna:	Guus Proost
Excursies:	Joke van Velsen
Vogelcursus:	Paul van der Poel
Communicatie:	Pieter Schut
Nestkasten:	Dick Jonkers
Natuurbescherming:	Rob Kloosterman
Algemene zaken:	Bep Dwars

Er zijn in 1994 zeven bestuursvergaderingen geweest.

FINANCIEEL BELEID

Het jaar 1994 heeft een positief resultaat opgeleverd van f. 763,--. Door een schenking van f. 2500,-- van het Prins Bernhard Fonds, is er voor de toekomstige uitgave "Waar vind ik welke vogel" nu een reserve opgebouwd van f. 8000,--. De kosten van De Korhaan zijn iets verhoogd door het verhogen van de oplage en het aantrekken van een nieuwe drukker.

Balans

DEBET

Inventaris	6.399,61
Kas	205,50
Girorekening	5.712,28
Giro Plusrekening	13.698,86
	<hr/>
	26.016,25

TOTAAL

26.016,25

Verlies en Winstrekening

KOSTEN

Sg Avifauna	398,00
Sg Communicatie	302,65
Sg Nestkasten	329,50
Sg Natuurbescherming	299,70
Ledenadministratie	823,35
Lezingenavonden	1.241,30
Lidmaatschappen	656,00
Bibliotheek	281,90
Kosten bestuur	852,35
Kosten secretariaat	210,00
De Korhaan	7.563,43
Afschrijven inventaris	1.159,00
Totaal kosten	<hr/> 14.117,18
Saldo winst	763,18
TOTAAL	<hr/> 14.880,36

Begroting 1995

Sg Avifauna	500,00
Sg Nestkasten	400,00
Sg Communicatie	400,00
Sg Excursies	100,00
Sg Natuurbescherming	400,00
Ledenadministratie	850,00
Lezingenavonden	1.300,00
Bibliotheek	200,00
Lidmaatschappen	700,00-
De Korhaan	7.500,00
Kosten bestuur	600,00
Kosten secretariaat	300,00
TOTAAL	<hr/> 13.250,00

CREDIT

Afschrijving inventaris	1.544,85
Reservering Sg Communicatie	1.500,00
Uitgave "Waar vind ik.."	8.000,00
Contributie '95 (vooruit betaald)	2.467,50
Nog te betalen	2.992,61
Eigen vermogen	<hr/> 8.748,11
	25.253,07
Saldo winst	763,18
TOTAAL	<hr/> 26.016,25

OPBRENGSTEN

Sg Excursies	283,50
Contributie	12.423,00
Bijdragen	500,00
Diversen/Intrest	1.673,86
Totaal opbrengsten	<hr/> 14.880,36
TOTAAL	<hr/> 14.880,36

Contributie	12.000,00
Bijdragen	500,00
Diversen, rente	750,00

TOTAAL

13.250,00

Marc van Houten deed afgelopen jaar een broedvogel-inventarisatie in een deel van het Eempoldergebied. Hierover is elders in deze Korhaan meer te lezen. De bijzondere gedragingen van een Waterhoen vormden aanleiding voor dit verhaal.

Marc van Houten

Waterhoen zoekt het hogerop

Na elke broedvogel-inventarisatieronde in de Noordpolder te Veld/Maatpolder, voorjaar 1994, deed ik altijd het vizelgemaal aan, gelegen aan de monding van de Gooijergracht aan het Eemmeer. Tijd voor bezinning en rust, maar vooral brood en koffie. Zo ook op 23 mei.

Tijdens het achterlangs lopen bij het gemaal vloog er plotseling een Waterhoen (*Gallinula chloropus*) uit een van de aanwezige bomen, een hoge wilg. De vogel vloog klapwiekend en waterrennend de uitmonding op en verborg zich in de rietkraag, om aldaar de verstoorder gade te slaan. Staand op een betonnen verhoging zag ik in de boom, aan de basis van enkele zware takken, de rand van een mogelijk nest zitten. Hoger staand zag ik het nest van het Waterhoen, met vijf eieren als inhoud. Gezien de constructie van het nest zou een Houtduif als vorige nestbezitter en -maker gezien kunnen worden. De boom stond gedeeltelijk boven het zand en boven stoeptegels.

Nu is in het algemeen de nestplaatskeuze van het Waterhoen zeer verschillend. De nesten worden in de regel tussen verlandingsvegetaties gebouwd, maar nesten in vegetaties op het vaste land zijn geen uitzondering. Ook wordt er wel in struiken en zelfs in bomen langs de

oever gebreed, soms worden oude nesten van Kraaien en Eksters als nestplaats benut. Nesten worden dus wel vaker hogerop gevonden en -daarom- mag een nestplaatshoogte tot 0,50 meter boven de waterspiegel als "normaal" worden beschouwd. De nesten hoger dan 1,5 meter boven de waterspiegel kunnen als andersoortig betiteld worden (Engler 1980). Zo ook dit nest. Het bevond zich zo'n 2,5 meter boven de grond en zo'n 4,5 meter boven de verderop gelegen waterspiegel.

Waterhoen

Wat nu de toedracht is van het Waterhoentje om te broeden boven in deze boom is niet geheel duidelijk. Een reden zou kunnen zijn dat door de aanwezigheid van grondpredatoren, in dit geval als mogelijkheid de Bruine rat, de Waterhoentjes genoodzaakt zijn veiliger oorden te zoeken. In het algemeen schijnt de soort hogerop te broeden daar waar de broeddichtheid hoog is

en waar weinig of geen geschikte vegetatie aanwezig is. Dit laatste is voor dit Waterhoen zeker geen reden om hoog te broeden, voor zover bekend is de broeddichtheid ter plaatse niet hoog en is geschikte vegetatie volop aanwezig.

Er wordt vaak gesuggereerd dat de Meerkoet en het Waterhoen zodanig met elkaar concurreren, dat een toename van het meerkoetenbestand in een bepaald terrein een achteruitgang of zelfs verdrijving van het Waterhoen veroorzaakt.

Nu is tijdens bovengenoemde broedvogel-inventarisatie gebleken dat de toename van de Meerkoet enorm was, van 11,4 territoria/100 ha in 1989 naar 35,7 territoria/100 ha dit jaar (!). Het Waterhoen daarentegen is als broedvogel verdwenen uit het gebied, in 1989 nog één territorium.

Toch kan de concurrentie-relatie niet waarschijnlijk zijn, dit gezien het feit dat beide soorten voor wat betreft nestplaatskeuze, foerageergebied en voedsel duidelijk verschillende niches bezetten. Weliswaar kunnen deze niches elkaar overlappen, waardoor concurrentie tussen beide soorten kan optreden, maar dan nog is het de vraag of de broeddichtheid van het Waterhoen erdoor terugloopt.

In het winterhalfjaar worden in ons land bomen en struiken langs de oever veel gebruikt om

er in grote groepen te overnachten. Hierbij hebben de vogels een duidelijke voorkeur voor takken die boven het water hangen. Mogelijk dat de stap naar hoge(-re) nestplaatskeuze hierdoor niet groot is.

Dank aan Dick A. Jonkers voor het opmerkzaam maken op deze

ongewone nestplaatskeuze van het Waterhoentje en het attent maken op literatuur.

Literatuur:

Engler, H., 1980. Die Teichralle. Neue Brehm Bücherei.
Ziemsens, Wittenberg.

Houten, M. van, 1994. De broedvogels van de Noordpolder te Veld/Maaspolder in 1994. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, verslagnummer 94. Hilversum.

Teixeira, R.M., 1979. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Natuurmonumenten, 's-Graveland.

In 1994 verrichtte Marc van Houten op verzoek van Natuurmonumenten een broedvogel-inventarisatie in het noordelijke deel van het toekomstige weidevogelreservaat Noordpolder te Veld/Maaspolder. Hij stelde achttien soorten broedvogels vast. Hierbij een samenvatting van het rapport.

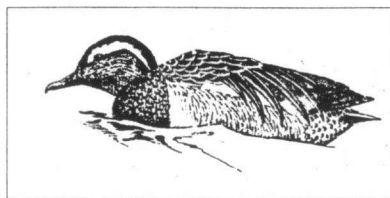
Pieter Schut

Broedvogels van Maaspolder en Noordpolder te Veld in 1994

Het doel van de inventarisatie was om een inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de broedvogelstand en het broedsucces daarvan te achterhalen. De nadruk werd hierbij gelegd op de weidevogels, hoewel alle broedvogels werden gekarteerd. De inventarisatie leverde achttien verschillende broedvogelsoorten op. Ten opzichte van inventarisatie uit 1989 en 1992 heeft de stand zich positief ontwikkeld. Zo zijn Kievit, Grutto en Tureluur duidelijk toegenomen. Dit geldt ook voor de Slobeend, terwijl de Zomertaling terug is van weggeweest.

Een soort, de Waterhoen, is als broedvogel verdwenen. Erg alarmerend is dit niet, aangezien deze soort wel broedt in een direct aangrenzend gebied. Zie voor meer informatie hierover het artikel van Marc van Houten over de Waterhoen, elders in deze Korhaan.

Onder deze achttien broedvogels bevinden zich elf soorten 'primaire weidevogels', soorten die overal in Nederland in grasland broeden en twee soorten 'secundaire weidevogels', soorten die lokaal in Nederland in grasland broeden.

Zomertaling

Vermeldenswaardig is dat de Zomertaling, de Tureluur en de Grutto voorkomen op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten in Nederland (Osieck & Hustings 1994). Dit zijn soorten waarvan het aantal in recente tijd sterk is achteruitgegaan. De Scholekster en de Grutto komen voor op de

Blaauwe Lijst. Dit zijn soorten die op wereldschaal bedreigd zijn.

De vaststelling van een zeker territorium voor de Zomertaling mag bijzonder genoemd worden. De soort werd in 1989 voor het laatst gemeld als broedvogel in het onderzoeksgebied. Een roepend (lees: krakend) mannetje en een telronde later een opvliegender vrouwtje op praktisch dezelfde plaats, begin mei, gaven zekerheid. Het is te hopen dat deze liefhebber van nat grasland voor Eemland behouden kan blijven.

Landelijk wordt het aantal broedparen op 1000-1900 geschat. Door dit voor ons land kleine aantal mag de Zomertaling dan ook met recht een bedreigde soort worden genoemd.

Om de onderzochte gebieden in de Maaspolder en de Noordpolder te Veld ook in de toe-

komst te behouden als reservaat met zowel ornithologische als botanische waarde, worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- De waterstand hoog opzetten.
- Aanleggen van greppels en sloten met flauw hellende oevers. Dit biedt goede broedomstandigheden.
- Gebruik van stalmest. Dit verbetert de bodem voor zowel planten als insecten en dus uiteindelijk ook voor de vogels.
- In stand houden van overhoekjes en rietland.
- Voorkomen van verruiging.
- Beweiding en hooiland wisselen.
- Beweiding met zo weinig mogelijk dieren. Dit biedt ruimte voor weidevogels.
- Niet maaien voor 1 juli. Indien Kemphaan of Kwartelkoning aanwezig zijn als broedvogel moet niet voor 20 juli worden gemaaid. Beide soorten zijn overigens in 1994 als niet-broedvogel in de onderzochte gebieden waargenomen.
- Tegengaan van recreatie ter voorkoming van onrust.

Het uitgebreide rapport "De broedvogels van de Noordpolder te Veld/Maatpolder in 1994" is mooi uitgevoerd en voorzien van illustraties van Gerard de Vries. Wie meer wil weten dan in deze globale samenvatting is vermeld kan het rapport voor f. 6,50 (inclusief verzendkosten) bestellen bij Marc van Houten, telefoon: 02154-15603. De opbrengst is bestemd voor de vogelwerkgroep.

Literatuur

Houten, M. van, 1994. De broedvogels van de Noordpolder te Veld/Maatpolder in 1994. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Uitgave 94.

Osieck, E.R. & F. Hustings, 1994. Rode Lijst van bedreigde soorten en Blauwe Lijst van belangrijke soorten in Nederland. Vogelbescherming Nederland, Zeist.

Voorzitter Rob Kole huldigt Wim Duurland (l) voor zijn jarenlange inspanningen voor De Korhaan.

Wim Duurland tien jaar redacteur

Voorzitter Rob Kole gaf aan de laatste bijeenkomst van de Korhaanredactie eind vorig jaar een feestelijk tintje. Hij kwam Wim Duurland huldigen, die in december precies tien jaar lid was van de redactie van ons orgaan. De hulde, die voor Wim totaal onverwacht kwam, bestond naast vriendelijke woorden uit

het boekje "Vogels in de winter" van Vogelbescherming Nederland.

Aan afscheid nemen denkt Wim Duurland gelukkig nog niet. Als een man van deze tijd heeft hij de redactieschrijfmachine inmiddels verruild voor de redactiepersonal computer.

Vogelcursus bij Teleac

Vanaf 18 februari brengt Teleac wekelijks een interessante cursus over vogels op radio en televisie onder de titel "Vogels dichterbij". De programma's geven inzicht in vogelgedrag en vooral in de communicatie door middel van zang. In elke aflevering leert u twee vogelsoorten kennen en herkennen.

Presentator Ivo de Wijs neemt de kijker mee naar verschillende leefgebieden. Verder is er ook aandacht voor verhalen van mensen die 'toevallig' met vogels in aanraking kwamen, zoals een

strandjutter op Terschelling, beeldend kunstenaar Corneille, columnist Koos van Zomeren, een schaapherder in Overijssel en cabaretiere Marijke Boon. Bij de cursus hoort ook een speciaal boek, een waarnemingslogboek en een handzame vogelgids.

De acht radioprogramma's zijn wekelijks te beluisteren vanaf 18 februari tussen 15.00-15.30 uur via Radio 5; de acht tv-programma's zijn iedere zondag te zien van 19.15-19.45 uur op Nederland 2.

Het jaarlijkse nestkastenonderzoek levert weer de nodige interessante gegevens op. Zoals bijvoorbeeld de wetenschap dat het met de Bonte vliegenvanger in het Gooi veel slechter gaat dan elders in het land.

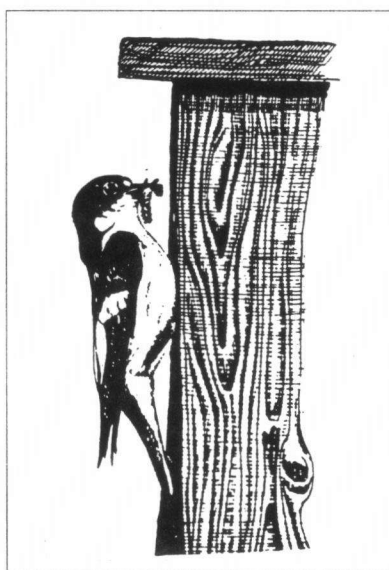
Dick A. Jonkers

Bonte vliegenvanger in 't Gooi gaat steeds verder achteruit

Waar zijn toch al die Bonte vliegenvangers gebleven? Deze verzuchting slaak je onwillekeurig als je het jaarverslag over het nestkastenonderzoek in het Gooi van 1993 doorleest. Tijdens de bloeitijd van de populatie zijn er in 1983 61 broedparen in de kasten aangetroffen. Precies tien jaar later zijn dat er nog maar zestien. Door welk verschijnsel deze achteruitgang wordt veroorzaakt is een raadsel. Het merkwaardige is, dat de soort op andere plaatsen in het land in nestkastbestanden niet achteruit gaat. Aan de zeer grote aantallen Koolmezen die de kasten overwegend bezetten, kan het niet liggen, want dat deden ze vroeger ook al. Bovendien zien de Bonte vliegenvangers, die in ons land arriveren als de Koolmezen al volop op hun eieren zitten te broeden of jongen hebben, best kans de mezen uit de kast te jagen.

De Bonte vliegenvanger is niet de enige soort die het moeilijk heeft in de Gooise dreven. De Gekraagde roodstaart kwam in de jaren zeventig nog met vele tientallen paren in de nestkasten voor; in 1993 waren dat er nog slechts vijf. Spreeuw en Ringmus ondergingen eenzelfde lot als de vorige soorten. In 1993 nestelden er respectievelijk zeven en vier paren in de kasten

en die paren hielden zich aan de rand van het Gooi op.

Bonte vliegenvanger

Gelukkig broedden er nog vrij veel soorten in de 958 nestkasten die in 1993 in het Gooi zijn gecontroleerd. Het waren er vijftien, maar dan wel vijf soorten minder dan in 1991. De grootste soort die in een kast tot broeden kwam was de Bosuil, waarvan vijf paren zijn aangetroffen. De kleinste de Winterkoning. Vermeldenswaard is, dat dit jaar zowel de Glanskop als de Matkop in de kasten zijn vastgesteld. Een Roodborst ondernam op Juliana-oord bij Laren een broedpoging; het legsel werd verstoord door een eekhoorn. Andere soorten die de contro-

leurs broedend tegenkwamen zijn: Grote bonte specht, Holenduif, Koolmees, Pimpelmees, Zwarte mees en Boomklever.

Er waren ook weer kasten die twee maal in het broedseizoen, maar dan door verschillende vogelsoorten, zijn gebruikt. Toen de oorspronkelijke bewoners (Bosuilen) waren vertrokken, zagen enkele paren Holenduiven hun kans schoon. Zelfs een Gekraagde roodstaart maakte gebruik van een kast die eerder door een Bosuil bewoond was geweest. Gecombineerde legsel kwamen ook voor. Er was een combinatie Koolmees-Pimpelmees met enkele eieren van de laatstgenoemde soort en een combinatie Pimpelmees-Koolmees. Alleen in het laatste geval verlieten zowel de jongen van de Pimpelmees als een jonge Koolmees het nest. Andere gebruikers van kasten waren onder andere naaktslakken en huisjesslakken.

Kortom voor de controleurs was het weer een boeiend jaar. Wie meer informatie wil kan het nestkastverslag in de bibliotheek van de vogelwerkgroep inzien of een exemplaar aanschaffen.

Literatuur

Jonkers, D.A. Gooise nestkastbewoners in 1993. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken. Hilversum. Uitgave 90. 19 blz.

In de vorige Korhaan (28 [5] 138) maakten we kennis met de Putter als vogel van het jaar 1995. Beschreven is wat het leefgebied van deze vogel is en welke gegevens u van de Putter kunt verzamelen. Het volgende stuk vertelt iets meer over de Putter in de winter en het aanstaande voorjaar.

A.J. van Klaveren

De Putter in winter en lente

Aan de vooravond van een nieuw broedseizoen zal er door de Putter nog een harde noot gekraakt moeten worden. Zeker indien door sneeuw distels en andere kruiden, de voedselbronnen van de vogel, onbereikbaar worden. Vaak zie je dan Putters samen met Sijzen, Vinken en Kepen in groepjes in elzen fourageren. Ze peuterden tussen de schubben van de elzeproppen de zaadjes uit. Sijzen hangen net als Putters aan de takken. Vinken en Kepen fourageren zittend op een tak of op de grond onder de bomen. In deze tijd rijpen de zaadjes van de elzen juist af en zitten ze los in de katjes. Je kunt met gemak massa's van de roodbruine zaden op de grond zien liggen, vooral bij sneeuw, die ervan rood kleurt, of bij vorst op het ijs. De eerste waarnemingen van groepjes Putters zijn al binnen. Daarover in de komende Korhanen meer. De volgende informatie wil ik nog wel even kwijt. Verschillende groepjes werden in de Vechtstreek waargenomen. Elzen zijn daar zeer algemeen. Langs het Hilversums Kanaal zaten ze als tussendoortje ook regelmatig op de grond. Tussen de tegels van het voetpad groeit namelijk kort gras waarin zich nog zaden bevonden. Op sommige plaatsen groeide ook het mosachtige plantje Liggend Vetruid, dat het hele jaar door grote hoeveelheden zaad kan

produceren, waar overigens ook de Mussen dol op zijn. Ook pikken Putters regelmatig zandkorrels op die het hardere voedsel in de krop helpen verkleinen.

TUINVOGEL

Leden, die een tuin bezitten met dicht struweel en elzen en berken, hebben kans de Putter als tuinvogel waar te nemen. Ik vernam al dat reeds Putters in tuinen zijn gezien door leden die aan het tuinvogelonderzoek meedoen. Met wat geluk zie je ze soms op de voerplank, hoewel ze liever ondersteboven hangen aan een pindanetje of zaden zoeken in asters en rudbeckia's of andere tuinplanten. In een tuin met veel vogels, vooral als er Mussen en Groenlingen aanwezig zijn, wordt de concurrentie de Putter vaak te veel en neemt hij de wijk naar het buitengebied. We zullen ze dus moeten volgen als we ze willen zien.

Als fikse sneeuwval uitblijft kunnen we Putters waarnemen op

afgestorven distels en klissen op dijken, in bermten en in ruigte. Ook de zaden van andere kruiden worden niet versmaad, zoals brandnetel, ridderzuring, boerenwormkruid en het made-liefje, dat het hele jaar door bloeit. Naast elzen- en berkenzaad wordt ook larikszaad gegeten, iets dat Sijsjes ook graag lusten.

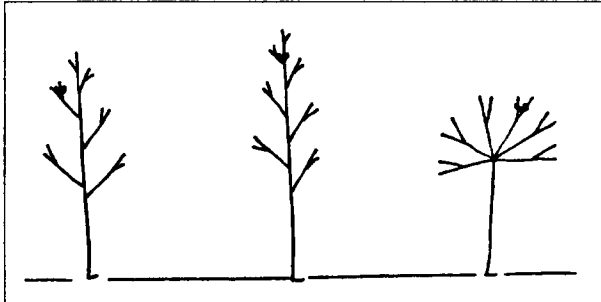
NESTJES

Vooruitlopend op het broedseizoen, dat bij zacht weer in maart, maar vaker in april door gezang wordt ingeluid, kijken we vast naar de nestjes. Want met enige moeite en na wat oefening kunt u zelf nog de nestjes van vorig jaar (1994) in uw omgeving tellen. November is daar de meest uitgesproken maand voor. Het blad is dan net van de bomen en storm en regen zijn nog niet van dien aard geweest dat de nestjes uit de bomen zijn gewaaid. We leven nu echter in februari, dus we zullen het moeten doen met wat er nog in de bomen zit. Putters bouwen hun nesten (1e en 2e broedsel) vaak in jonge bomen. Bomen van drie tot acht meter hoog, die smal zijn of juist extreem bolvormig en solitair staan of in een rij. Ik vond nesten in zuilvormige iepen, eiken, prunussen en haagbeuken. Ook de bolacacia en bolesdoorn zijn geliefd.

Bij zuilvormige bomen worden de nesten vlak onder de top ge-

bouwd, tegen de stam aan, of onder de top van het uiteinde van een zijtak. In bolvormige bomen bouwt de Putter z'n nest in het platte vlak dat als top aangeduid moet worden. De nestjes worden gemaakt met grasjes, dun plantenmateriaal en spinrag

broedt. Zonder twijfel wordt een deel van de nesten niet gevonden omdat ze verborgen zitten tussen de warrige of altijd groene takken van vruchtbomen en coniferen. Uw waarnemingen zijn dus van groot belang.

Hier bouwt de Putter zijn nest.

en gevoerd met wol en distelpluis. Soms wordt er zelfs plastic in verwerkt. De nesten zijn zeer stevig. Soms kun je in het vroege voorjaar nog nesten, of resten daarvan, van het eerste broedsel van het voorafgaande jaar aantreffen. Vaker echter die van het tweede broedsel. De nestjes zijn niet groot, iets kleiner dan een hand, die als een kommetje is gevouwen, of als een halve sinaasappel (navel). Bij een gerichte inventarisatie in Breukelen telde ik in november 1994 34 nestjes. Vrijwel alle nesten zaten in jonge bomen. Deze nestbomen stonden in de bebouwde kom, zo tussen de huizen en langs de straat. Meestal stonden de bomen minimaal tien meter vanaf een grotere boom; de Putter lijkt een doorzonwoning te prefereren. Opvallend is dat de Putter wel regelmatig bij bebouwing broedt, tot minder dan vijf meter vanaf bijvoorbeeld een huis. Alle bomen hebben stevige takken, zodat de nestjes aan het uiteinde van de takken niet snel ondersteboven waaien. In Loosdrecht telde ik zo'n tien nestjes in kastanjes en essen. In Kortenhoef echter niet één, terwijl daar toch een tiental Putters

Voordat het voorjaar is en we gaan kijken in de broedgebieden moeten we de Putter zoeken in terreinen met veel kruiden. U heeft nog geen Putters ge-

zien? Bezoek dan eens de bovengenoemde gebieden of loop de Dammerkade of het Bergse Pad in Ankeveen eens af. Zoek tussen de ruigte van bouwlocaties in Huizen en beklim en passant de vestingwallen van Naarden. Zonder twijfel ziet u 'm een keer, de Putter, Vogel van het jaar 1995.

Stuurt u uw waarnemingen weer op? Zie de adressen achterin de Korhaan, of naar: Fred van Klaveren, Marktstraat 2, 3621 AC Breukelen.

Vogelcursus begint weer

Onze populaire vogelherkenningscursus begint op 7 maart aan een nieuwe cyclus. Zes dinsdagavonden achtereenvolgens vertellen deskundigen alles wat u maar wilt weten over zang, balts, nesten, roofvogels, zang- en weidevogels. Dat gebeurt in de Zuiderkerk in Bussum, steeds vanaf 20.00 uur. Kosten bedragen 25 gulden voor VWG-leden en 35 gulden voor niet-leden. Meer informatie en opgave bij mevrouw A.C.L. van Klaveren-Van Oord, Berkenhof 3, 1241 VP Kortenhoef. Telefoon: 035-561426.

Kerkuilkast

Het aardige van mensen die met dieren omgaan is dat ze dingen vertellen die me interesseren. Laatst hadden we het over nestkasten voor Kerkuilen. Iemand zei dat die ook wel worden benut door Torenvalken. Eén keer had hij meegemaakt dat een kast in gebruik was bij zowel een Kerkuil als een Torenvalk.

Zo'n kast heeft de afmetingen van een flinke luidsprekerbox en hangt horizontaal aan de gevel van een boerenschuur. Het interieur wordt door een opstaand randje in tweeën gedeeld. Doordat er maar één uitvliegopening is, heb je daarbinnen als het ware een licht en een donker vertrek. Dan broedt een uil in het donkere en een valkje in het lichte.

Overdag geen enkel probleem. De Torenvalken, inmiddels druk doende met de aanvoer van muizen voor hun jongen, vliegen af en aan zonder de uilen tot last te zijn. Maar 's nachts zijn die uilen zelf aan de beurt en zij moeten steeds weer door andermans slaapkamer heen.

Voor iemand die bij een krant werkt ben ik behept met een beschamend gebrek aan nieuwsgierigheid. Maar *dit* soort dingen, zonder enige twijfel, wil ik weten. Steeds weer de schichtige passage van een bleke schim met een gebroken muis in zijn bek. Zo'n Torenvalkje, half in slaap: nooit gedacht dat ze in het donker ook bestaan.

KOOS VAN ZOMEREN

De midwintertelling 1995 is net achter de rug, maar de landelijke cijfers over 1994 bieden een interessant aanknopingspunt voor een aantal soorten om te vergelijken met de regionale cijfers in dat jaar in ons werkgebied.

Pieter Schut

Cijfers wijzen op het belang van de Midwintertellingen

In de afgelopen januarimaand is opnieuw de traditionele midwintertelling gehouden. De doelstelling van de midwintertelling is het volgen van de populatieontwikkelingen van een groot aantal watervogelsoorten. De telling wordt, onder de paraplu van het International Waterfowl and Wetlands Research Bureau, gelijktijdig gehouden in alle landen van Europa en Noord-Afrika. In de laatste uitgave van SOVON-nieuws worden de eerste resultaten van de landelijke midwintertelling 1994 gemeld. Wanneer we die uitkomsten vergelijken met de resultaten in ons eigen werkgebied (gepubliceerd in Korhaan 28 [3] 73), levert dit enkele aardige gegevens op.

Deze kunnen op langere termijn bekeken belangrijk blijken te zijn.

Percentages

Voor vijf soorten is ons werkgebied tijdens de midwintertelling percentageel gezien een zeer belangrijk gebied. Zo werden 50% van alle Krooneenden in ons werkgebied geteld. Er werden er begin vorig jaar in heel Nederland slechts zes gezien, waarvan drie in de Waterleidingplas tussen Loenen en Loosdrecht. Ook de Blauwe reiger (24%), Kleine rietgans (20%), Roodhalsfuut (17%) en de Roerdomp (17%) zijn tijdens de wintermaanden in belangrijke mate in ons werkgebied geconcentreerd.

De meest getelde vogel in ons gebied, de Smient, is ook landelijk gezien met 587.194 exemplaren de meest genoteerde vogel. Wij telden 29.303 exemplaren en hoewel dat er veel zijn, is dat landelijk gezien slechts 5% van het totaal.

In de midwintertelling is een aantal gebieden in ons land aangemerkt als zogenaamd monitoringgebied. Deze monitoringgebieden zijn cruciaal voor overwinterende watervogels en hebben daarom ook de volle aandacht van SOVON in deze telling. In figuur 1 zijn de gegevens van de monitoringgebieden die geheel of gedeeltelijk in ons werkgebied vallen verwerkt.

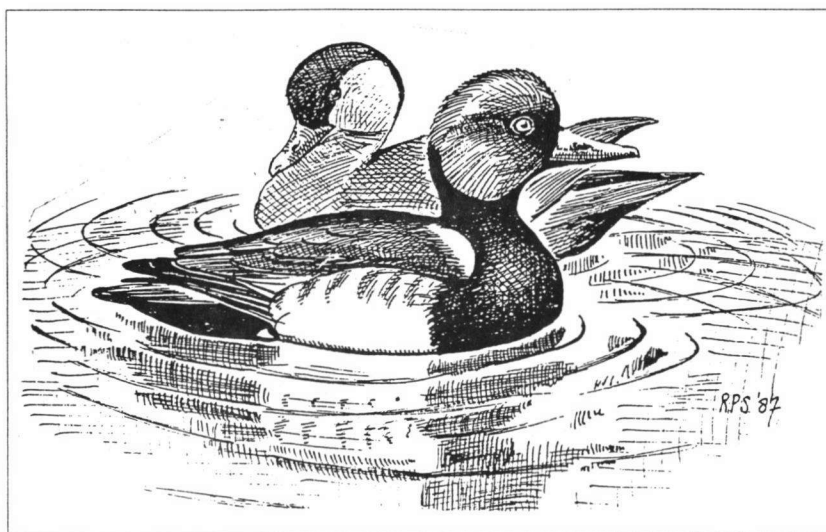
Figuur 1. Monitoringgebieden watervogels januari 1994.

Gebied	Soorten	Aantal
Gooimeer	26	32.926
Eemmeer	20	21.337
Naardermeer	25	1.697
Ankeveense Plassen	13	670
Loosdrechtse Plassen	27	9.755
Amsterdam-Rijnkanaal	17	6.434

Literatuur:

Roomen, M. van & E. van Winden, 1994. Eerste resultaten Midwintertelling 1994. SOVON-Nieuws 7 (4) 8.

Schut, P., 1994. Midwinterwatervogeltelling 1994. De Korhaan 28 (3) 73.

Krooneenden

Na verbreding van de A 27 krijgt deze weg ter hoogte van Eemnes een geluidswal. Goed voor de weidevogels, meldt Rijkswaterstaat aan de pers. Dick Jonkers plaatst kanttekeningen bij deze stelling.

Dick A. Jonkers

Geluidswal voor weidevogels langs de A 27 bij Eemnes

Sinds enkele maanden zijn de werkzaamheden voor de verbreding van de rijksweg A 27 tussen het viaduct bij het Valse Bos (Eemnes) en de Stichtse Brug in volle gang. De weg loopt daar tussen de graslanden van het Vierde Kwadrant en de Oostermeent door, beide gerenommeerde weidevogelgebieden.

Rijkswaterstaat gaat langs dit wegdeel een geluidswal in de vorm van een anderhalve meter hoge dijk aanleggen. De aanleiding hiervoor is de gedachte, dat de verbreding van de weg van twee naar vier rijstroken de weidevogels te veel zal verstoren. Helaas staat in het persbericht, dat hierover verscheen, niet aan welke zijde van de weg dit gaat gebeuren. De plaats waar de wal wordt aangelegd maakt namelijk nogal wat uit.

De gevoeligheid voor verstoring door verkeer onder weidevogels is een verschijnsel, dat al in diverse publikaties is beschreven. De verstoring langs de A 27 was er echter ook al na het in gebruik nemen van de A 27 en is alleen nog maar toegenomen met het drukker worden van de weg. De verkeersintensiteit is op deze weg de laatste jaren zeer hoog. Behalve woon-werkverkeer vanuit Almere, inmid-

dels een stad met meer dan 100.000 inwoners, gebruikt vanuit het zuiden komend verkeer op weg naar het noorden via de A6 in toenemende mate deze rijksweg. Voor Grutto's kan de effectieve verstoring bij een hoge intensiteit van het verkeer tot op meer dan 1100 meter optreden. Voor alle weidevogelsoorten samen is dit tot meer dan 700 meter. Recent onderzoek, uitgevoerd door Reynen & Foppen (1991) heeft dit aangetoond.

Kemphaan

Wat men zich bij de realisatie van de geluidswal kan afvragen is, of er geen effect van de wal zelf zal optreden, ook al is deze maar anderhalve meter hoog. Het is voor te stellen, dat de

weidevogels, die nu nog vrij uitzicht hebben, zich na de aanleg van de wal op grotere afstand van de weg gaan vestigen dan tot nu toe. Voorts zal het doorringende verkeerslawaaï nu niet dichtbij de weg, maar op grotere afstand naar beneden komen. Wat zullen daarvan de effecten zijn? In de flats langs de A 1 in Bussum hebben de bewoners van hoog gelegen etages tegenwoordig meer last van het lawaai dan voor de aanleg van het geluidsscherm.

In 1989 is de Oostermeent voor het laatst op het voorkomen van broedende weidevogels geïnventariseerd (Jonkers 1989) en het Vierde Kwadrant in 1988 (van Beusekom ongepubliceerd). Het kan zinvol zijn de effecten van de geluidswal na het in gebruik nemen te meten door opnieuw een inventarisatie uit te voeren. Voor het Vierde Kwadrant heeft dit waarschijnlijk weinig zin, omdat daar aan de realisatie van een grote woonwijk in het Huizer deel wordt gewerkt. Bebouwing heeft eveneens invloed op de weidevogels!

In het persbericht wordt als bijkomend voordeel gemeld, dat de vogels met oversteken precies genoeg hoogte hebben om de weg zonder aanvaringsrisico

te kunnen kruisen. Deze gedachte geldt ongetwijfeld voor aanvaringen met personen-auto's. Of dit ook voor vrachtwagens opgaat is nog maar de vraag. Bij het oversteken moeten de vogels toch al optornen tegen de overheersende wind, die van zuidwest tot noordwest uiteenloopt. Verder zou de continue verkeersstroom zelf al voor een barrière gezorgd kunnen hebben, waardoor er minder vogels oversteken dan voorheen. In de stille nachtelijke uren gaat de barrièrevorming natuurlijk niet op. Tijdens die periode vliegen de weidevogels echter niet.

Het visuele aspect speelt ook een rol. Vanaf de weg heeft men nog altijd het gevoel door een open landschap te rijden en na aanleg van de wal niet meer. Een claustrofobiegevoel veroorzakend effect zal deze niet hebben, maar toch? Wellicht is aanleg aan de westzijde minder storend en zijn er nog meer positieve effecten. De woonwijk wordt aan het zicht onttrokken en het geluid dringt minder tot de huizen door. De toekomst zal uitwijzen of de gewenste resultaten worden behaald en het negatieve verstorings-effect op de

weidevogels teniet wordt gedaan.

Literatuur

Gooi- en Eemlander, 14 december 1994. Wal langs A 27 voor weidevogels.

Jonkers, D.A. 1989. Broedvogelinventarisatie Oosterveen 1989. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken Hilversum. Uitgave 66.

Reynen, M.J.S.M. & R.B.P. Foppen 1991. Effecten van wegen met autoverkeer op de dichtheid van broedvogels. DLO-Instituut voor Bos- en Natuurbeheer. Leersum. IBN-rapport 91/1.

HAANTJES

Rubriek voor niet-commerciële mededelingen van/aan Korhaanlezers

Zoogdieren

De zesde Noordhollandse Zoogdierendag wordt gehouden op 25 maart 1995 in het kantoor van het Noord-Hollands Landschap te Castricum. De zaal gaat open om 9.30 uur; de dag begint om 10.00 uur.

De dag is kosteloos voor Nozosleden, anderen betalen fl. 2,50.

Lunch zelf meenemen, koffie en thee zijn verkrijgbaar.

Opgeven bij het Noordhollands Landschap, tel. 02518-59750.

Witte mees

In de tuin van Huize Theodotion in Laren is een haast geheel witte mees waargenomen. Het was geen albino, schrijft ons Ab Noorman, hij had donkere ogen en een klein zwart streepje achter op de kop, verder volkomen wit. Even groot als een Pimpelmees.

Verder stuurt Ab ons weer een aantal tekeningen, waarvan we bij voorkomende gelegenheid dankbaar gebruik zullen maken.

Wintervoeding

Vorig jaar heeft de stichting Wintervoeding van vogels Gooi en Vechtland in de winter niet al te veel hulp behoeven te verlenen. Voor dit jaar is het afwachten, want de winter is nog niet voorbij. Donaties voor de wintervoeding zijn altijd welkom bij de stichting Wintervoeding in Naarden. Bankrekening 34.37.61.491 (Rabo-bank, Bussum), postgiro van de bank 57291.

Reptielen

De RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) organiseert dit jaar een speciale cursus. Tijdens vier bijeenkomsten op Beerschoten in De Bilt en tijdens vier excursies worden belangstellenden ingewijd in het leven van reptielen en amfibieën. Belangstellenden kunnen inlichtingen krijgen bij G. Dijkstra tel. 033-948292

Marceline

Ons actieve lid Marceline van der Water is geëmigreerd naar de Verenigde Staten. In de staat Arizona blijft zij als vogelaar actief, zo heeft ze de redactie van De Korhaan laten weten. Het is de bedoeling dat Marceline ons in briefvorm in De Korhaan op de hoogte gaat houden van de bij ons niet zo bekende Amerikaanse vogelwereld. Het nieuwe adres van Marceline: 10455 E. Via Linda # 163, Scottsdale AZ 85258, U.S.A.

Vorig jaar hebben een twaalfstal vrijwilligers, het merendeel leden van de Vogelwerkgroep, een begin gemaakt met weidevogelbescherming in de Vechtstreek, het westelijk deel van het werkgebied van de VWG. Ze gaan door en vragen de steun van meer enthousiaste leden van de vogelwerkgroep.

Guus van der Poel

Weidevogelbescherming in de Vechtstreek: Help!

Omdat we het allemaal nog moesten leren, kregen we steun van een ervaren (beroeps-)weidevogelbeschermmer, Tjeerd Bosma, ons ter beschikking gesteld door de Stichting Vrijwillig Natuur en Landschapsbeheer (VNLB). Onder zijn leiding hebben we op een vijftal bedrijven, verspreid over de regio, nuttig werk kunnen doen. Een totaal van 161 ha is door ons in de periode van begin april tot eind juni minimaal tweemaal bezocht.

De interessante stukken (zo'n 65 ha) onderzochten we veel intensiever: een keer per week werden legsels gezocht en ge-

markeerd. We plaatsten in 4 gevallen nestbeschermers vanwege gevaar van vertrapping door vee, in 3 gevallen met succes! In totaal vonden we van de Kievit 26 nesten en van de Grutto, Tureluur, Scholekster, Meerkoet en Graspieper elk 1 nest. Van de 26 Kievitnesten zijn er 12 uitgekomen, terwijl van de andere soorten alle nesten succesvol waren. We werkten met vaste groepjes van 3 mensen per bedrijf, zodat bij absentie het werk niet onmiddellijk stil zou komen te liggen en de boer niet steeds andere hem onbekende lieden op zijn land zou tegenkomen.

Uitbreiding

Het komend jaar willen wij uiteraard de bescherming op dezelfde wijze (inclusief ondersteuning van de VNLB) voortzetten op dezelfde bedrijven. Daarnaast zijn we in bespreking met een paar bedrijven in de Horstermeer en de Aetsveldsepolder, die relatief rijk zijn aan weidevogels, om te komen tot een uitbreiding van het beschermde areaal in de Vechtstreek.

Dit houdt wel in dat wij dringend behoefte hebben aan meer vrijwilligers. Wie in de periode april tot eind juni een dagdeel per week (ochtend of middag) tot zijn beschikking heeft en dit samen met enkele gelijkgestemde

zielen zou willen besteden aan nuttig werk in de vrije natuur op plekken waar je anders niet zo gauw zal komen, kan zich bij mij melden (tel.: 02940-31308).

Half maart hebben we een bijeenkomst van agrariërs, vrijwilligers en een vertegenwoordiger van de Stichting VNLB waarbij we het komend seizoen op de rails zullen gaan zetten. Een uitstekende gelegenheid om vrijblijvend kennis te komen maken met dit werk. Een telefoontje en je ontvangt een uitnodiging!

Kievit

Van het ene uiterste naar het andere uiterste. Zo kan het broedseizoen 1994 van de Huiszwaluw worden geschetst. Een koud en nat voorjaar en een zeer warme zomer. Hoewel het aantal broedparen groter was dan in het voorgaande jaar, blijkt het voortdurend volgen van de plaatselijke ontwikkelingen noodzakelijk.

Dick A. Jonkers

Goed jaar voor Huiszwaluwen tussen Vecht en Eem in 1994

Huiszwaluwen zijn voor hun nestelaktiviteiten sterk afhankelijk van het weer. Een vochtige omgeving is altijd goed, want dan kunnen zij geschikt nestmateriaal verzamelen. Voor nestbouw was het natte voorjaar dus wel geschikt. Daar staat echter tegenover dat het insektenaanbod klein was. Het broeden begon dit jaar dan ook later dan anders. Vanaf juli brak een zeer gunstige tijd aan met droog en warm weer. Gunstig voor de jongen, maar ongunstig voor de nesten, die zo verdroogden dat er een aantal losliet en met jongen en al op de grond terecht kwam. Begaan met het lot van de huiszwaluwen besloot het zoontje van een boer in de Noordpolder beoosten Muiden de nesten vochtig te houden. Hij pakte dat te rigoreus aan door een brandslang te gebruiken, met als gevolg dat hij de nesten van de muur spoot.

Aantallen

Met een totaal van 1025 broedparen zijn wij voor het eerst sinds 1982, toen 1085 paren werden vastgesteld, weer boven de duizend paren uitgekomen. Ten opzichte van 1993 met 898 broedparen is dit een toename van ruim 14 procent. De vooruitgang werd voor het grootste deel

veroorzaakt door nieuw ontdekte lokaties.

Toch is er nog steeds een toename, want er moet niet worden vergeten, dat er ook nesten door vernieling of versterking verdwenen zijn. De vooruitgang sluit aan bij die van de IJsselmeerpolders en de gebieden rond de IJssel en Twenthe, waar een toename van ± 5 procent werd geconstateerd. In Noord- en Zuid-Holland en een deel van Utrecht was er echter een drastische afname van 30 procent. In Zeeland bedroeg de achteruitgang 20 procent.

Huiszwaluw

Voor de rest van het land was de situatie al niet veel beter; hier werd een achteruitgang van 18 procent geconstateerd (mededeling H.N. Leys). In het Windbrekergebied rond Petten werd

de stand zelfs bijna gehalveerd (De Windbreker 70:15).

Vergelijken we de gegevens in ons gebied per gemeente, dan blijkt de stand in acht gemeenten te zijn toegenomen, in drie bleef hij constant en in acht gemeenten ging hij achteruit (Tabel 1).

Kunstnesten

In Eembrugge was één van de twee kunstnesten door een Ringmus bezet. Opzij van één van die nesten had een Huiszwaluw uit eigener beweging een nest gebouwd. Kunstnesten kunnen dus ook stimuleren tot de bouw van natuurlijke nesten. De serie kunstnesten aan de Kortenhoefse Dijk in Kortenhoef doet het nog steeds goed. Evenals in het vorige jaar waren er van de 22 nesten 17 door huiszwaluwen bezet.

Aan de Stichtse Kade in Ankeveen waren drie van de vier opgehangen kunstnesten bezet. Van de kunstnesten die aan de voormalige Weeshuis-kazerne in Naarden waren bevestigd was er slechts één bewoond. De plankjes achter die nesten zijn bruin, maar of dat de oorzaak van het wegblijven is, is niet duidelijk. Twee kunstnesten aan de Horn in Weesp en vier kunstnesten aan de Kreugerlaan ten zuiden van deze plaats ble-

ven van bewoning verstoken. Al met al dus wisselende successen.

Tabel 1. Aantallen nesten van de Huiszwaluw per gemeente.

	1993	1994
Muiden/Muiderberg	245	279
Weesp	60	79
Nigtevecht	24	25
Nederhorst den Berg	26	22
Vreeland	38	47
Loenen	23	26
Nieuwersluis	29	20
Naarden	36	113
Bussum (Karnemelksloot)	2	0
Ankeveen	26	30
's-Graveland	10	14
Kortenhoef	96	92
Loosdrecht	69	70
Hollandse Rading	10	10
Blaricum	36	33
Huizen	70	54
Eemnes	33	51
Eembrugge	29	28
Eemdijk	36	32
Totaal	898	1025

Broedplaatsen

Aan het gemaal van de Karnemelksloot op de Hilversumse Meent werd dit jaar niet meer genesteld. Ofschoon reeds in februari een verzoek aan het waterschap werd gedaan om de lokatie weer geschikt te maken voor huiszwaluwen, is er tot op heden niets gebeurd. De enige reactie was een telefonisch verzoek in de zomer om inlichtingen. Het verzoek had de aandacht! Als het gemaal zo langzaam zou werken als de ambtelijke molens, staan binnenkort alle polders onder water.

De randen van de bebouwde kommen blijven in trek. Op 155 plaatsen waren vestigingen. Met spanning wordt de nieuwbouw van grote aantallen woningen in het Vierde Kwadrant bij Huizen tegemoet gezien. Dez lokatie ligt dicht bij het Gooimeer, alleen

moet worden afgewacht of er overstekken onder de huizen komen waaronder de nesten aan de muren kunnen worden gemetseld.

De overige plaatsen waar de huiszwaluwen hun kolonies vestigden waren vrijwel gelijk aan die van vorige jaren. Vrijstaande huizen en boerderijen nemen nog steeds een voorname plaats in. En klein aantal kolonies werd gevonden aan fabrieken, kazernes en een schuur.

Nieuw ontdekte lokaties

Rond de Karnemelksloot bij Naarden werden al enige jaren achtereenvolgende huiszwaluwen gesignaleerd. Tijdens een gesprek met I. Mes van Natuurmonumenten vertelde deze, dat er aan de Meerkade in 1993 achter een afgelegen boerderij onder de dakveren minstens 20 paren huiszwaluwen hadden genesteld. In 1994 broedden hier 74 paren en hiermee was deze vestiging tevens de grootste in het onderzoeksgebied. Verder werden er bij de Nieuwe Keverdijkse Polder een paar boerderijen ontdekt, waar kleine aantallen huiszwaluwen nestelden.

Aan een nieuwe boerderij, langs de Maatweg in de Eempolders tegen het riviertje de Eem, was er dit jaar een nieuwe vestiging met vijf paren. Deze kolonie ligt op een steenworp afstand van de twee jaar geleden ontstane vestiging bij de burens. Voor het eerst waren er dit jaar nesten aan de flats bij de Zomerkade in Huizen. Deze flats zijn zeer geschikt, maar de zwaluwen meden ze tot nu toe. Mogelijk heeft de verstoring van de nesten in de omgeving stimulerend gewerkt.

Koloniegrootte

Na de reeds genoemde kolonie in Naarden werd die van de Noordpolder beoosten Muiden tweede met 40 nesten. Aan de Kreugerlaan ten zuiden van Weesp bevonden zich 27 nesten en aan de Gerenweg in de Eempolder bij Eembrugge 21 nesten. Er werden dus drie kolonies van meer dan 25 nesten gevonden. In de categorie van 11-25 nesten waren dat er 15 en in die van 6-10 nesten 18. Verder waren er 181 kolonies met 2-5 nesten en 119 lokaties met één nest.

Hulp en vernieling

Aan de Vossenstaart in Huizen waar de afgelopen jaren tientallen nesten aanwezig waren, werden de nesten door de bewoners verwijderd. In de onlangs goedgekeurde reparatie van de Vogelwet 1936 is het verwijderen van nesten voortaan verboden en wanneer deze wet wordt vervangen door de Flora- en Faunawet blijft deze bepaling gehandhaafd. Het afstoten van nesten zal nooit te voorkomen zijn; controle is niet doenlijk. Oplettendheid, voorlichting en hulp van de vogelwerkgroep zal geboden zijn.

Wat dat laatste betreft mag de hulp van ons lid Wim van de Brink in Muiden gememoreerd worden. Hij waste vijf weken lang de ramen onder een aantal nesten van huiszwaluwen en wist hierdoor te voorkomen dat de bewoners de nesten verwijderden.

Onlangs bleek dat enkele jaren geleden een klein aantal paren aan de luxe flats van de lokatie Residence bij Huizen aan het Gooimeer, die toen nog in aanbouw waren, hebben genesteld. Ook hier zijn de nesten verwijderd en de bewoners hebben vestiging tot nu toe weten te voorkomen door voor de moge-

lijke nestelplaatsen smalle plastic stroken te hangen. Dat het ook anders kan blijkt uit de voorzieningen die de sluiswachter bij Eembrugge trof. Hij timmerde onder twee van de drie nesten plankjes. Een inwo-

ner van Eemdijk bracht een brede plank onder de nesten aan. Het stimuleren van nestbouw is heel goed mogelijk. Het creëren van een kleiplaats of modderige plekken biedt de zwaluwen mo-

gelijkheden om nestmateriaal te verzamelen. Een lap plastic met materiaal dat vochtig wordt gehouden is de meest eenvoudige oplossing.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft enkele uitgaven op ornithologisch gebied gepubliceerd op diskette. De gegevens van deze uitgaven zijn alleen toegankelijk met speciale programma's, die overigens wel worden bijgeleverd. De betreffende uitgaven zijn de 'Nederlandse naamlijst van Holarctische vogels' en het 'Ornithologisch Basisregister'. Behalve deze twee ornithologische uitgaven heeft het CBS ook nog 'Namen en coderingen flora en fauna 1994' uitgegeven.

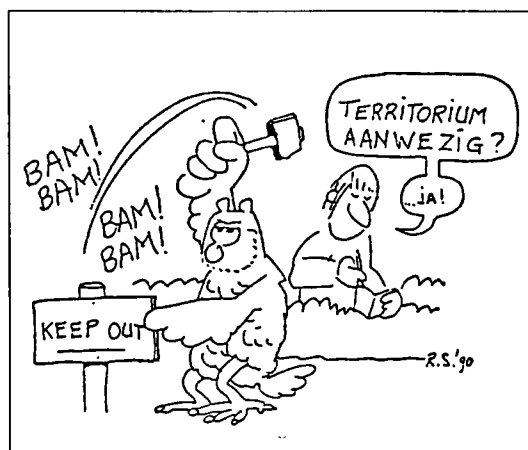
Rob Kole

Ornithologische uitgaven van het CBS op diskette

De 'Nederlandse naamlijst van Holarctische vogels' bevat de Nederlandse namen van vogels die voorkomen in het holarctisch gebied. Dit omvat het gehele ten noorden van de tropen gelegen gedeelte der aarde. In 1988 verscheen de voorlopige Nederlandse naamlijst van Holarctische vogels (Van Duuren, Van IJzendoorn & Osieck, 1988). De nu gepubliceerde lijst is een opvolger van de lijst uit 1998 en is bedoeld als een nieuwe standaard voor de Nederlandse namen van vogels. Voorlopig is deze uitgave alleen op diskette uitgebracht. De samenstellers hopen dat met het uitkomen van deze lijst de komende jaren een zekere stabiliteit in de Nederlandse namen van vogels zal ontstaan. De gebruikers van deze uitgave mo-

gen voor eigen of intern gebruik kopieën van de diskettes maken. Wel is men verplicht bij gebruik van de gegevens de bron te vermelden. De uitgave is een prima initiatief, dat er hopelijk toe zal bijdragen dat de gewij-

De uitgave bevat gegevens van 2050 vogelnamen. Daarvan hebben 1979 namen betrekking op een soort en 71 op ondersoorten. De publikatie bevat twee afzonderlijke lijsten, namelijk een lijst met soorten en ondersoorten en een lijst met alle vogelfamilies van de wereld.

zigde namen snel ingeburgerd zullen raken.

De *soortenlijst* bevat de volgende gegevens: volgordenummer, wetenschappelijke (onder-)soortnaam, Nederlandse (onder-)soortnaam, Euringnummer, familienummer, status voorkomen, wijziging (ten opzichte van de lijst uit 1988). De code voor de status geeft aan of de soort als inheems voor Nederland wordt beschouwd. De lijst bevat

gegevens van 433 inheemse soorten.

De *lijst van familienamen* bevat namen van alle vogelfamilies van de wereld, dus met inbegrip van de families waarvan geen vertegenwoordigers in Nederland voorkomen. Van deze 189 families zijn de volgende gegevens opgenomen: familie-nummer (een code die kan worden gebruikt voor sorteren en selecteren), wetenschappelijke (sub-)familienaam, Nederlandse (sub-)familienaam.

Van zeventien families is de Nederlandse naam gewijzigd. De soorten waarvan de Nederlandse naam is gewijzigd (474 soorten en vijf ondersoorten) of de soorten die niet in de voorlopige lijst voorkwamen zijn met behulp van codes duidelijk gemarkeerd. De laatste groep betreft (onder-)soorten waarvan het voorkomen in de Holarctis inmiddels is vastgesteld (29 soorten en tien ondersoorten). Een aantal recente wijzigingen van Nederlandse na-

men is nog niet overgenomen in het Ornithologisch Basisregister. Uit een toelichting blijkt dat het gaat om de namen die staan vermeld in Tabel 1.

Ornithologisch Basisregister
Het Ornithologisch Basisregister is een bestand waarin een groot aantal gegevens over vogelsoorten in Nederland bijeengebracht is. De gegevens zijn afkomstig uit verschillende bronnen en hebben betrekking op de naamgeving, de oecologie, de taxonomie, de geografie en de fenologie van 358 vogelsoorten. Het Ornithologisch Basisregister is toepasbaar bij de controle en oecologische analyse van avifaunistische gegevens. Dit register is een eerste versie van een meer omvangrijke uitgave waarin eveneens gegevens van trends van de aantallen en dergelijke zullen worden opgenomen. Dit laatste register zal in samenwerking met Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek in Nederland

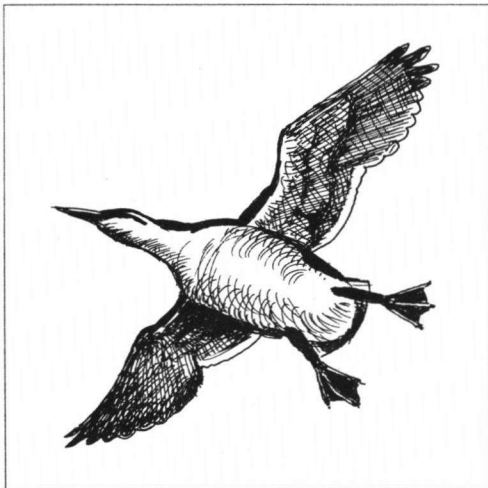
(SOVON) in 1995 worden uitgegeven.

De gegevens in het Ornithologisch Basisregister zijn ondergebracht in negen rubrieken. Dat zijn:

- namen: Euringnummer, toetscode, Nederlandse naam, wetenschappelijke naam, Engelse naam, Duitse naam, Franse naam, Spaanse naam.
- taxonomie: familienummer, subfamilienummer, genusnummer, soortnummer, ondersoortnummer.
- status: Rode lijst, Natuurbeleidsplan, broedvogelmonitoringproject, punt-transektellingen-project.
- ecologie: oecologische groep
- populatie: paren minimaal 1973-1977, paren maximaal 1973-1977, paren minimaal 1979-1985, paren maximaal 1979-1985.
- trekstatus: trekstatus broedvogels, trekstatus niet-broedvogels, overwinteringsgebied.
- broedgegevens: broedgebied, broedvogel Nederland, presentie, broedbiotoop, begin van de broedtijd, broedduur, minimum aantal eieren, normaal aantal eieren, maximum aantal eieren, minimum aantal legsels, normaal aantal legsels, maximum aantal legsels, nesthoogte, hollenbroeder, koloniebroeder, nestperiode, nestvlieders.
- morfologie en demografie: geslachtsrijp, maximum leeftijd, overlevingspercentage, onvolwassen kleed, gewicht mannetje, gewicht vrouwtje, vleugellengte mannetje, vleugellengte vrouwtje.
- voedsel: zaden, bessen, grassen, waterplanten, groene plantedelen, vissen, vogels, reptielen, amphibiën, zoogdieren, eieren, aas, insecten,

Tabel 1 - Verschillen tussen Nederlandse namen in deze lijst en die in het Ornithologisch Basisregister

Nederlandse naam in deze publikatie	Nederlandse naam in Ornithologisch Basisregister
Jan Van Gent	Jan van Gent
Koningseider	Koningseidereend
Stellers Eider	Stellers Eidereend
Amerikaanse Zwarte Zeeëend	Pacifische Zwarte Zeeëend
Kleine Goudplevier	Aziatische Goudplevier
Engelse Kleine Mantelmeeuw	Britse Kleine Mantelmeeuw
Kortsnavelzeekoet	Dikbekzeekoet
Tortelduif	Zomertortel
Cettis Zanger	Cetti's Zanger
Graszanger	Waaierstaartzanger
Oostelijke Bergfluit	Balkanbergfluit
Siberische Tjiftjaf	Oostsiberische Tjiftjaf
Scandinavische Tjiftjaf	Noordse Tjiftjaf
Gaai Vlaamse	Gaai
Grijze Junco	Grijze Junco
Baltimore-oriool	Noordelijke Oriool

Zeekoet

waterinsekten, bodeminsekten, spinnen, mijten, slakken, wormen, schelpdieren, schaaldieren, overige.

De gegevens kunnen worden opgevraagd voor één of meer vogelsoorten, maar selectie is ook mogelijk voor een aantal specifieke groepen soorten, waarbij het mogelijk is binnen zo'n groep alsnog te kiezen voor alle soorten of voor een aantal soorten uit de betreffende groep. Er kan worden gekozen uit de volgende groepen:

- broedvogels van Nederland
- soorten van het Broedvogel Monitoring Project (BMP)
- soorten van het Punt-Transect Tellingen (PTT) project
- oecologische groepen (bijvoorbeeld soorten van zoutwater, zoetwater, wad & strand, moerassen, ganzen & zwanen)
- belangrijke families
- trekstatus broedvogels (bijvoorbeeld zomervogels of standvogels)
- trekstatus niet-broedvogels (bijvoorbeeld wintergasten of doortrekkers)

Zoals reeds opgemerkt, zijn de gegevens van beide uitgaven slechts toegankelijk met behulp van de bijgeleverde programma's. Met behulp daarvan kun-

nen de gegevens worden gesorteerd of men kan daarmee selecties maken en slechts een beperkt aantal specifieke gegevens opvragen. De resultaten van deze bewerkingen kunnen vervolgens op het scherm worden getoond of opgeslagen in een uitvoerbestand. Voor het aanmaken van zo'n uitvoerbestand zijn diverse opties mogelijk en u kunt, desgewenst, de gegevens verder gebruiken of

bewerken met veel gebruikte softwarepakketten, zoals Lotus of Dbase.

Namen en coderingen van flora en fauna

Deze uitgave is een publikatie waarin namen en coderingen van hogere planten, mossen, korstmossen, kranswieren, paddestoelen, slijmzwammen, dagvlinders, vissen, amfibieën, reptielen, loopkevers, vogels en zoogdieren van Nederland voorkomen. Deze soortenlijst is vooral bedoeld als standaard voor uitwisseling van gegevens met betrekking tot plante- en diersoorten. De gegevens zijn afkomstig uit diverse bronnen. Voor elke soort (taxon) worden de groepscode, soortcode, wetenschappelijke naam, Nederlandse naam en auteursnaam vermeld.

De prijs van de 'Nederlandse naamlijst van Holarctische vogels' is f 25,00. Het 'Ornithologisch Basisregister' kost eveneens f 25,00 en de prijs van 'Namen en coderingen van flora en fauna' is f

50,00. De prijzen zijn inclusief BTW, maar exclusief de verzendkosten. De diskettes zijn te bestellen bij het Centraal Bureau voor de Statistiek, Afdeling Uitgeverijzaken, kamer P003, postbus 4481, 6401 CZ Heerlen.

Voor verdere inlichtingen over de Nederlandse naamlijst van Holarctische vogels kunt u contact opnemen met L. van Duuren (CBS), postbus 959, 2270 AZ Voorburg, tel. 070 - 33 74 200. Voor inlichtingen over het Ornithologisch Basisregister kunt u contact opnemen met B. Daemen, CBS afdeling Natuurlijk Milieu, Voorburg, tel. 070-33 74 210.

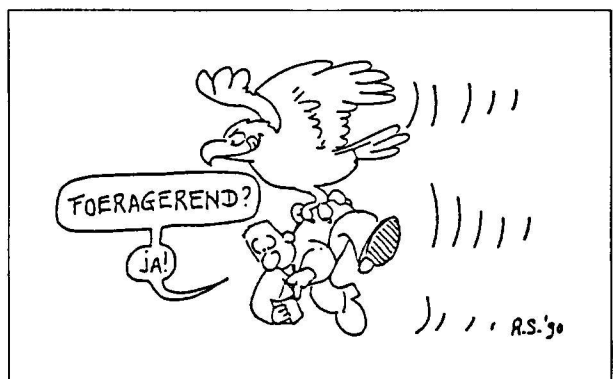
Literatuur:

Berg, A.B. van den & C.A.W. Bosman, 1994. Lijst van Nederlandse vogels. Santpoort-Zuid.

Duuren, L. van, E.J. van IJzendoorn & E.R. Osieck, 1988: Vortopige Nederlandse naamlijst van Holarctische vogels. Centraal Bureau voor de Statistiek, Stichting Dutch Birding Association & Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels. Voorburg & Heerlen, Amsterdam, Zeist. (diskette)

Duuren, L. van, E.J. van IJzendoorn & E.R. Osieck, 1994: Nederlandse naamlijst van Holarctische vogels, Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen (diskette).

Roselaar, C.S., 1991: Lijst van alle vogelsoorten van de wereld. In: C.M. Perrins. Geïllustreerde encyclopedie van de vogels, een compleet overzicht van alle vogelsoorten van de wereld. M & P Uitgeverij, Weert, bladzijden 366-412.

Eemmeer, Gooimeer en IJmeer beschermd als vogelgebied

Op 18 november 1994 heeft de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV), de heer J.J. van Aartsen, een beschikking (Nr. NBLF. 949511) ondertekend, waarbij Eemmeer, Gooimeer en IJmeer worden aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van de EG-Vogelrichtlijn. Het gebied 'Eemmeer, Gooimeer en IJmeer' bestaat uit drie deelgebieden in de provincies Flevoland, Noord-Holland en Utrecht, in de gemeenten Bunschoten, Blaricum, Eemnes, Huizen, Naarden, Muiden en Zeewolde. De totale oppervlakte van dit gebied is bijna 1800 ha. Het gebied omvat het Eemmeer, de ondiepe delen van het Gooimeer en het IJmeer, inclusief de oeverlanden. In deze ondiepe delen van de randmeren trad door verdergaande verzoeting en de beschutte ligging verlanding op langs de voormalige kustzone. Plaatselijk zijn vrij brede oevervegetaties ontstaan met moerasvegetaties en slikranden. Het open water is van grote betekenis als foerageer-, rust- en ruigebied voor tal van watervogels, met name tijdens de najaarstrek en in de winter. De slikranden zijn van belang als foerageergebied en slaapplek voor doortrekkende steltlopers en de moerasvegetaties zijn van groot belang als broedgebied. In het kader van de Natuurbeschermingswet waren het Eemmeer en enkele delen langs de oevers van het Gooimeer en het IJmeer overigens al eerder aangewezen als staatsnatuurmonument.

Rob Kole

Het Gooimeer, gezien vanuit het Naarderbos

Werk mee op de werk-contactavonden

De werk-contactavonden die de Subgroep Avifauna elke tweede dinsdag van de maand organiseert worden de laatste jaren helaas niet altijd meer zo druk bezocht als wij in het verleden gewend waren. Er is daarover zowel in het bestuur als binnen het coördinatie-team van de subgroep al diverse malen gesproken. Het is duidelijk dat voor deze avonden alleen voldoende belangstelling zal zijn als er ook nuttige activiteiten te doen zijn en als er een interessant programma voor deze avonden wordt geboden.

Gebrek aan werk is er in feite nooit, al is het wel eens een probleem gebleken dat op een

goede wijze te begeleiden en te coördineren.

Omdat wij toch graag wat meer leden op deze werkavonden zouden willen zien, wordt nu geprobeerd om regelmatig een interessant programma aan te gaan bieden op de werk-contactavonden. Indien meer leden regelmatig deze avonden gaan bezoeken neemt ook de 'gezelligheidsfactor' vast en zeker toe. Hopelijk blijft er dan toch nog wat tijd over om daarnaast ook nog wat aan, bijvoorbeeld, het bijhouden van het archief te doen. Voor april en mei zijn wij er al in geslaagd twee interessante onderwerpen aan te kunnen bieden. In het programma van deze Korhaan kunt u daarover meer lezen.

Het regende gestaag toen een groep doorzetters van onze vogelwerkgroep op 26 november vorig jaar op excursie ging naar park De Hoge Veluwe. Desondanks waren er die dag vele interessante zaken te zien.

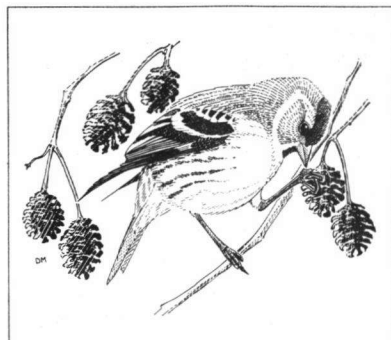
J.G.F.S. Domhof

Natte, maar leerzame tocht door park De Hoge Veluwe

Op een sombere en wat druilerige zaterdagochtend stonden wij met 13 man/vrouw om 8 uur voor het nog gesloten loket bij de ingang Otterlo. Het geheel omrasterde park van 5450 ha bleek pas om 9 uur open te gaan.

De wachttijd van een uur werd met een korte boswandeling buiten de omheining gedood, waarbij verscheidene interessante zaken naar voren kwamen. Zoals het opdringen van de Ronkende Helmbloem tengevolge van de stikstofbemesting vanuit de lucht. De zwarte randen van een aantal nog groene eikebladeren wezen op nachtvorst, De Douglasden kun je o.a. herkennen aan de citroenachtige geur die je ruikt wanneer je een aantal naalden fijn wrijft.

In het lage struikgewas liet een Winterkoning z'n alarmroep horen, lijkt veel op die van de

Sijs

De Korhaan, Jrg.29, Nr.1

Roodborst. Een nog levende eikeboom vertoonde een aantal vrij grote ronde gaten, duidelijk die van de Grote bonte specht; de Groene specht hakt een ovale opening. In de toppen van de naaldbomen was het hoge gepiep van de Goudhaantjes te horen, ons kleinste vogeltje. Een Boomkruiper liet zich wel horen maar niet zien.

Inmiddels was het uur omgevlogen, kaartjes gekocht en een witte fiets uit de openluchtstalling gehaald. Het bos begint dunner te worden en plotseling horen we het keffende geluid van de Kleine zwaan, zien doen we ze niet. Je zou deze

vogels niet in dit landschap verwachten, bos en heide.

Dan zien we een grote zwarte vogel in een boom zitten. Een Kraai, is de eerste reactie maar het blijkt een Raaf te zijn. Deze vogel, ter grootte van een Bui-zerd, heeft een veel forsere snavel en tevens een soort van baard. In de vlucht is het verschil met de Kraai veel duidelijker, o.a. door z'n wigvormige staart. Ook het grok-grok geroep van de Raaf is veel lager dan het gekras van de Zwarte kraai. Voor mij lijkt het veel op het gekwaak van een bepaalde kikker-soort! In de jaren twintig is de Raaf uit Nederland verdreven maar in de jaren tachtig opnieuw uitgezet met vanuit Duitsland geïmporteerde vogels. Met redelijk succes, zoals het zich nu laat aanzien. Het zijn echte aaseters die kadavers opruimen; een soort reinigingsdienst dus. Voor mij was het de eerste Raaf die ik in levenden lijve zag, een leuk intermezzo.

Verder maar weer. Het gebied werd steeds opener. Daar ging een eenzame Barmsijs over, een aantal Graspiepers, Sijzen, Kepen, Staartmezen en Zwarte mezen. Dit alles over een traject van enkele tientallen meters. Door het sombere weer waren

25

de kleuren helaas slecht te onderscheiden.

De heide waar we langs fietsten was vergeven van de bochtige smele. In het park wordt de heide veelvuldig geploegd, zo te zien met goed resultaat. Het roodwild kan daar blijkbaar de heide niet in stand houden. Vlak naast het fietspad zagen we een tot op het zand afgeplagd stukje heide. Dit bleek een proefvak voor zandhagedissen te zijn. De zon warmt het zand snel op, de hagedis vindt dit behaaglijk en kan ook z'n eieren aan de rand afzetten. Bij gevaar is hij snel tussen de heidestruiken verdwenen. Het systeem schijnt wel te werken maar is toch wel onnatuurlijk tenzij je er de soort mee kunt redden.

Raven

Behoudens een Buizerd, een Sperwer en een Torenvalk was er vrijwel geen vogel meer te zien tot aan de eerste stop op een hoog punt in een onafzienbare heidevlakte, vrijwel boomloos. In de verte weer een groep Raven, steeds druk in de weer, dan weer omhoog schietend, alleen of met z'n tweeën, dan weer dwarrelend naar beneden. Je vraagt je af wat het nut van al die capriolen is, het heeft m.i. weinig met foerageren te maken. Na de stop kwamen we vlak langs de plek waar we eerder de Raven hadden gezien. Het waren er minstens 17 stuks, één met een stuk prooi in z'n snavel. De biotoop schijnt hier wel erg gunstig voor deze soort te zijn. Een drietal reeën completeerden het beeld, de bok met z'n korte horens voorop, gevolgd door de geiten met hun duidelijk zichtbare witte achterspiegel. Kort daarna nog een eenzame geit. Alle reeën waren zeer donker van kleur.

Via een beukenlaan, waar behalve een Boomkruiper weinig vogels te horen waren, kwamen we op een hobbelig zandpad door weer een ander heideveld. Aan de rand hiervan liepen twee mannen waarvan één een Havik op z'n arm droeg met achter zich een klein wit hondje. Ze liepen langzaam voort maar ondernamen niets. Valkeniers, of liever Havikeniers op konijnenjacht? Tegen de wat nevelige achtergrond verschenen plotsklaps 5 Edelherten, voorop drie vrouwtjes met daarachter twee mannetjes met prachtige V-vormige geweien. Al snel verdwenen ze achter de horizon, alleen de geweien gaven nog enige tijd aan waar de dieren waren. Dat dergelijke grote dieren nog in betrekkelijke vrijheid in Nederland kunnen leven! Er ontbreken alleen nog een paar wolven voor het natuurlijke evenwicht.

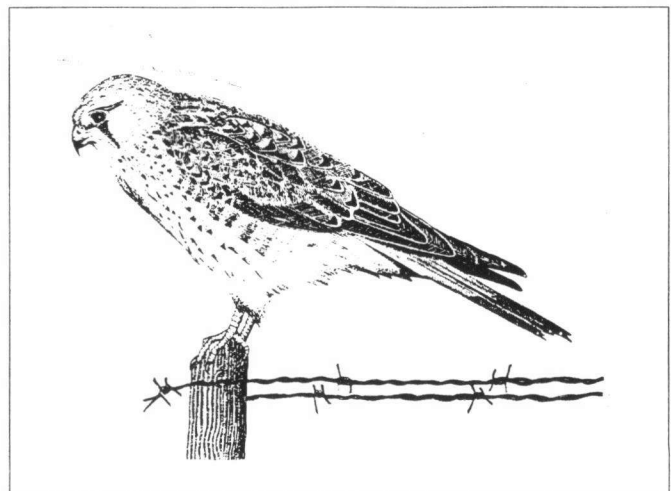
Eerder hadden we reeds prenten van edelherten gezien, evenals hun uitwerpselen. Deze bestaan uit een ronde kluit van glimmende donkergroene knikkers met als specifieke bijzonderheid het op één plaats sterk ingedeukt te zijn.

Vennetjes zijn hier ook aanwezig, we hebben er een drietal van gezien. Ook 's zomers zijn ze met water gevuld en Wintertalingen schijnen zich hier wel eens op te houden. Onze volgende stopplaats

was een boerderijtje met, zoals vroeger op de Veluwe gebruikelijk was, rondom houtwallen en dus een vrij grote kans op vogels. Een Boomkruiper, een Kramsvogel, een aantal mezen, merels en Vinken vormden hier de oogst.

Wegens de toenemende regen werd de excursie ingekort en fietsten we direct naar het restaurant de Koperen Kop. Buiten stonden wel 500 witte fietsen, binnen was nog voldoende plaats om enige tijd aangenaam te verpozen.

Ik zal ze niet allemaal opnoemen, maar in totaal hebben we 36 soorten vogels gezien. Daarbij nog op verschillende plaatsen de sporen van wilde zwijnen. Wat mij stoorde in het park was de autoweg, dat moest toch niet nodig zijn in dit prachtige gebied. Laten we er zuinig op zijn. Ondanks de regen is het een leerzame en interessante dag geweest, vooral te danken aan de uitstekende begeleiding.

Torenvalk

PROGRAMMA

Donderdag 23 februari: Lezing door de heer A. Cools: "Gedragsobservatie van Kautjes". Achilles Cools is beeldend kunstenaar en veldornitholoog. Hij heeft het boek "Kauwen in de spiegel" gepubliceerd.

Zijn bevindingen van langdurige observatie van het gedrag van Kautjes in de kolonie bij zijn atelier en heemtuin zullen besproken worden. In samenwerking met de universiteit van Antwerpen heeft hij analyses gemaakt van geregistreerde geluiden van Kautjes.

De bijeenkomst is in de Goede Herderkerk, Simon Stevinweg, Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 25 februari: Steen- en Ransuilenexcursie o.l.v. Adrie Vermeule en Dick Jonkers.

Vertrek om 20.00 uur vanaf de parkeerplaats tegenover het vliegveld aan de Noodweg in Hilversum.

Zaterdag 4 maart: Autoexcursie Flevopolder o.l.v. Rob van Veen, Rob Kole en Wim Leclercq.

Vertrek om 7.30 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum en om 8.00 uur vanaf het Muiderzand (bij het restaurant).

Dinsdag 14 maart: Bijeenkomst van de subgroep Nestkasten in de Oranjerie van kasteel Groeneveld in Baarn. Peter Lina van het Informatie- en Kenniscentrum van het ministerie van LNV zal een lezing houden over het voorkomen van vleermuizen in nestkasten.

Vooraf zullen de plannen voor het nieuwe seizoen worden toegelicht.

Donderdag 23 maart: Jaarvergadering.

Het jaarverslag en de agenda van de jaarvergadering is elders in deze Korhaan te lezen.

Na afloop van de vergadering houdt Dick Jonkers een lezing met als thema: "Vogels in de Eempolders". In de Eempolders worden al heel lang broedvogelinventarisaties en tellingen uitgevoerd. Een landinrichting is in uitvoering. Waterlopen worden veranderd, wegen geasfalteerd en nieuwe boerderijen gebouwd. Aan de invloed van al deze facetten op de vogelstand zal aandacht worden geschonken.

De bijeenkomst is in de Goede Herderkerk, Simon Stevinweg, Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 25 maart: Dag-wandelexcursie rond het Naardermeer o.l.v. Guus Proost en Mark van de Pol.

Vertrek om 7.00 uur vanaf het station Naarden/Bussum.

Zaterdag 9 april: Ochtend-wandelexcursie naar De Stulp o.l.v. Adrie Vermeule en Jan Terlouw.

Vertrek om 6.30 uur vanaf het parkeerterrein in Lage Vuursche (bij de midgetgolf).

Dinsdag 11 april: Werk-contactavond in de Oranjerie van kasteel Groeneveld in Baarn. Vanaf 19.45 uur.

Gerard Mijnhout gaat ons vertellen hoe het er voorstaat met het Kerkuilenproject in ons werkgebied. Hoe was het vroeger en hoe is het nu?

Donderdag 27 april: Lezing door de heer R.M. Pop: "De Vogelwereld van de Falkland-eilanden".

René Pop is vogelfotograaf en heeft expedities gemaakt over de hele wereld. Hij is verbonden aan de redactie van Dutch Birding.

Hij zal een verslag laten zien van een expeditie naar de Falkland-eilanden. Beelden van allerlei soorten albatrossen, stormvogels en pinguïns zullen getoond worden. Ook zeezoogdieren, onder andere de zee-olifant, komen aan de orde.

De bijeenkomst is in de Goede Herderkerk, Simon Stevinweg, Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Dinsdag 9 mei: Werk-contactavond in de Oranjerie van Kasteel Groeneveld in Baarn. Aanvang 19.45 uur. Vanavond hebben we een speciale gast van Vogelbescherming. Frans Bergfeld komt ons allerlei modellen van verrekijkers en telescopen laten zien en bekijken. Ook zal Frans een aantal bekende vogelgidzen meenemen.

We krijgen nogal eens de vraag welke verrekijker moet ik nu kopen en welke vogelgid is het beste en het handigste mee te nemen. Nu krijgt u de kans om van een specialist op dit gebied hier

het een en ander over te horen.

DEELNEMERS AAN DE EXCURSIES WORDT DRINGEND VERZOCHT OM BIJ ALLE EXCURSIES VOOR DE AANGEGEVEN TIJD AANWEZIG TE ZIJN, ZODAT OP TIJD VERTROKKEN KAN WORDEN.

Voor de goede orde wijzen wij er op dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenoot-leden van de VWG. U wordt dringend verzocht naar deze excursies geen kleine kinderen en geen honden mee te nemen.

MUTATIES LEDENBESTAND

Nieuwe leden:

Mw. F. Bossina-Scholts	v. Mecklenburglaan 47	1404 BC Bussum	02159-43203
J. Bossina	idem	idem	
Mw. S. van Hoeven	Rozenlaantje 16	1251 BW Laren	02153-82491
D.L. den Hollander	Nimrodlaan 1	1217 EC Hilversum	
Mw. J. van Klaveren	Da Costalaan 23	1215 BX Hilversum	035-237808
C.A. Pel	Lakenkopersweg 106	1383 CW Weesp	02940-10215
H. Radstaak	Violenstraat 1-9	1214 CJ Hilversum	035-282402
Mw. M.M. Tienhoven	Kr. Englaan 4a	1404 BX Bussum	02159-37827
Mw. J. Veerman	Iepenlaan 8	1406 PV Bussum	02159-10963
M. van Wijngaarden	Pater Wijnterlaan 37	1412 GL Naarden	

Adreswijzigingen:

Mw. M.v.d. Water	p/a Enkhuizerzand 17	1274 HS Huizen	
R. Sinoo	Libellemeent 46	1218 CG Hilversum	02159-30491

Bedankt:

Mw. W. Boer	Baam	Mw. M.v. Regterme-Altena	Weesp
P. Dral	Hilversum	J. van Son	Muiderberg
Mw. G. Heijn	Blaricum	Hr en Mw. Wiegel	's-Graveland
R. Koperberg	Hilversum		

Overleden:

Mw. A. Oud	Hilversum
------------	-----------

ONTVANGEN LITERATUUR

Samenstelling: Ruud Willemstein

Genoemde artikelen bij een ontvangen stuk zijn slechts een selectie en vormen niet de complete inhoudsopgave.

Boomblad, IBN-DLO, jrg 6 no 6, december 1994: Broekbos in Nederland - Het groene aspect van de Nederlandse Spoorwegen - Faunapassages zijn zeer in trek

Identification of Pied Wheatear and Eastern Black-eared Wheatear (Oostelijke Blonde Tapuit) - Bonte Tapuiten bij Petten en Katwijk in oktober-november 1992

"De Gouwzee op en onder water". Naast stukken die de vogelrijkdom van dit gebied illustreren, komen ook het dieren- en plantenleven aan bod.

Debakel, NJN-District VI, jrg 19 no 1, januari 1995

Idem, jrg 16 no 6, 1994: Taigaboomkruipers in Zuid-Limburg - Izabelklauwier op Texel in oktober 1993 - Izabelklauwier te Heist in september 1989

Idem, jrg 14 no 4, 1994: Ontwikkelingen in de broedvogelstand van de Twiskepolder - De vos: bedreigend voor vogels in Boswachterij Schoorl en Pettemerduinen? - Moerasvorming rond het Naardermeer

De Dompheorn, Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden, jrg 25 no 1, maart 1991: Vogelbescherming en Jacht - Fitis onderzoek - Het wel en wee van de vogelbevolking in de Vijfheerenlanden tussen 1965 en 1990 - Jaarverslag "Vogelringstation Leerdam" 1990 - De Kievit - De koekoek

Ficedula, Tijdschrift van Twentse VWG, jrg 23 no 4, december 1994: Torenvalk slaat Gierzwaluw

De Grauwe Gans, St. Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland, jrg 10 no 3: Kleedherkenning bij de Ruigpootbuizerd

Idem, jrg 28 no 4, december 1994: Nestkasten in de winter - IJsvogel

Fitis, VWG Zuid-Kennemerland, jrg 30 no 3, 1994: De Halsbandparkiet - Broedvogels van de stadsparken

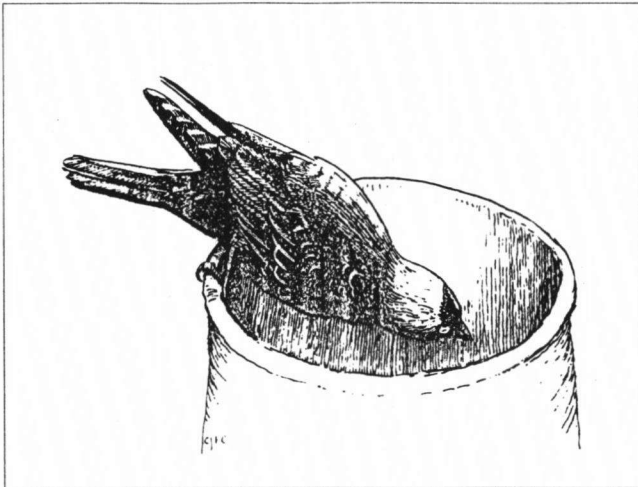
De Groene Hollander, St. Vrijwillig Natuur- en Landschapsbeheer N.H., jrg 10 no 29, december 1994: Weidevogelbescherming in Noord-Holland

Dutch Birding, Dutch Birding Association, jrg 16 no 5, 1994: Separation of Pied Wheatear (Bonte Tapuit) and Cyprus Pied Wheatear (Cyprustapuit) -

De Gierzwaluw, VWG Amsterdam, jrg 32 no 3, 1994: Diemerzeedijk - Broedvogels van Waterland-oost in 1993

De Grutter, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 18 no 6, 1994: Bijzondere en schaarse broedvogels in de Zaanstreek in 1994 - Reacties op het Grutto-vraagstuk (gaat de Grutto-stand nu

De Graspleper, Samenwerkende VWG's N.H., jrg 14 no 3, 1994: Themanummer

Kauw

wel of niet achteruit?) - Verslag Kluteninventarisatie 1994 - Vogels tijdens de Vlielandreis in 1994

IJsselmeer berichten, Vereniging tot het Behoud van het IJsselmeer, 1994 no 4 (volgnummer 89): Vogels en scheepvaart: kan dat?

De Kleine Ratelaar, IVN Gooi e.o., jrg 16 no 5, december 1994

De Krulsbek, Vogelwacht Utrecht, jrg 37 no 6, december 1994: Overwinterende Kleine en Wilde Zwanen in Willige Langerak en Cabauw - Voederplanktelling 1993/94 - Ontwikkeling van de weidevogelbescherming rondom de stad Utrecht

Limosa, NOU/SOVON/Watervogels, jrg 67 no 3, 1994: De ontwikkeling van de broedvogelaantallen van de Lepelaar in Nederland in de periode 1961-93 - Broedgevallen van de Oeverloper in Meinerswijk en elders in Nederland - De Roodborsttapuit in Zeeuws-Vlaanderen: status aparte?

Mens en Natuur, IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie, jrg 45 no 4, winter 1994: Thijse lezen in IJmuiden

De Mourik, Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen e.o., jrg 20 no 2, 1994: Vogels in en rond Groesbeek (1) - Vijfjarige broedvogelinventarisatie in een deel van Nijmegen - Bijzondere broedvogels van de gemeente Groesbeek, deel 4 (slot)

Natuur en Milieu, Stichting Natuur en Milieu, jrg 18 no 10, oktober 1994

Idem, jrg 18 no 12, december 1994

Idem, jrg 19 no 1, januari 1995: Kamperen bij de boer (Rotganzen hebben liever zeegras)

De Korhaan, Jrg.29, Nr.1

NatuurNabij, IVN Eemland, jrg 22 no 5, december 1994: Inventarisatie natuurwaarden 'De Stomper'

Noordhollands Landschap, Stichting Het Noordhollands Landschap, jrg 21 no 4, 1994: De Noordhollandse natuur in kaart gebracht (Jarenlang telden

onderzoekers de kleine waterdieren, flora, vogels en zoogdieren in Noord-Holland. Welke doen het goed? Waar moeten we ons zorgen over maken?)

Onze Waard, Natuur- en Vogelwacht De Alblasserwaard, jrg 25 no 4, herfst 1994

De Steenloper, Vogelwerkgroep Den Helder, jrg 12 no 66, december 1994: Zeetrek voorjaar 1994

De Tringlaan, Vogelwerkgroep Schagen e.o., jrg 17 no 5, december 1994: Alledaagse vogels: De Zilvermeeuw - Vogelgidsen - Broedvogels, noordelijke deel Pettemerduinen - Broedvogelinventarisatie Zwanenwater '93

Tussen Vecht en Eem, Ver. van Vrienden van het Gooi en de Stichting Tussen Vecht en Eem, jrg 12 no 4, december 1994

Vanellus, Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 47 no 3, 1994

Idem, jrg 47 no 4, 1994: Het vangen en ringen van goudplevieren

Idem, jrg 47 no 5, 1994: Proefschrift van Maurice Kruk over weidevogelbescherming - Zilvermeeuw verslikt zich in Spreeuw - Kieviten in de warme zomer 1994 - De commissie "Broedzorg" in 1993 - Vormt de vos een bedreiging voor weidevogels?

Idem, jrg 47 no 6, 1994: Kanoeten:

vogels op het randje - Broedvogels van het Sneekermeer in 1993

Van Nature, Nieuws van de Vereniging Natuurmonumenten, jrg 4 no 11, november 1994: Kerkuil alleen gebaat bij complex aan maatregelen

Idem, jrg 4 no 12, december 1994: "Vervolgders roofvogels liggen niet op het kerkhof"

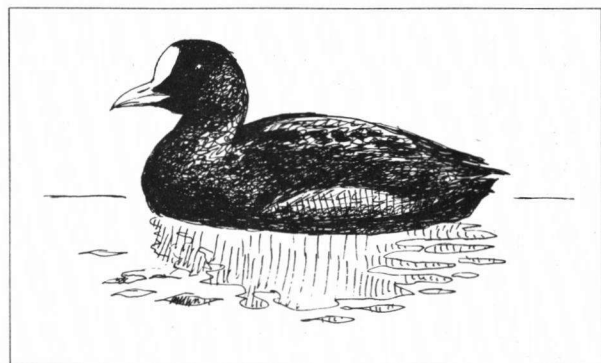
VNLB Nieuws, Stichting Vrijwillig Natuur en Landschapsbeheer Noord-Holland, no 90, december 1994

Het Vogeljaar, Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming, jrg 42 no 4, 1994: Kolonisatie van Zuid-Kennemerland door Buizerd *Buteo buteo*, Havik *Accipiter gentilis* en Wespandief *Pernis apivorus* - Monitoring van de Huiszwaluw *Delichon urbica* in 1993 in Nederland - De wetenschappelijke namen - Vogelwet 1936 herzien - Interessante vogelgedragingen - Aantallen steltlopers in het Nederlandse binnenland in november 1993

Idem, jrg 42 no 5, 1994: Grootschalige broedvogelkarteringen van belang voor het beheer - De opkomst van de Wulp als akkervogel - Zijn flamingo's *Phoenicopterae* blijvertjes in Nederlandse wateren? - Het broedseizoen 1993 van de Purperreiger in Nederland

Idem, jrg 42 no 6, 1994: Vanuit het landschap gezien: een visie over vogels in stedelijke omgeving - Het geheugen van vogels - Vogelwet 1936 staat houden van veel soorten toe - De afstamming van vogels - Kanoet voelt schelp op afstand - Eierenzoecken en de weidevogelbescherming (2)

De Wijde Blik, Tijdschrift voor natuur en milieu in Gooi, Vechtstreek e.o., jrg 11 no 2, augustus 1994: De flora en fauna van het eiland de Dode Hond

Meerkoet

Veldwaarnemingen

Waarnemingen Overzicht (1)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Parelduiker	1	1994-11-07	Kortenhoefsedijk	W.Duurland
Purperreiger	1	1994-10-13	Polder Achteraf 101U	J.Terlouw
Ooievaar	6	1994-10-15	A27 Afslag Houten/Vianen(buiten gebied)	W.v.d.Bedum/C.Rosier
Knobbelzwaan	14	1994-10-23	Eempolder, Strammenweg 089	A.C.Driessen
Kleine Zwaan	21	1994-10-20	Boven Waranda Berg 055D	R.Th.Huizenga
Kleine Zwaan	38	1994-10-23	Eempolder, Strammenweg 089	A.C.Driessen
Kleine Zwaan	24	1994-10-24	Mussenstraat Hilversum	J.Renzenbrink
Kleine Zwaan	6	1994-11-08	Siriusstraat 25, H'sum (laag overvl.)	P.v.d.Poel
Kleine Zwaan	2	1994-11-11	Gooimeer nabij Pier Huizen	A.C.Driessen
Kolgans	50	1994-10-07	Oostermeent, Blaricum	J.van Gastel
Grauwe Gans	100	1994-10-07	Oostermeent, Blaricum	J.van Gastel
Brandgans	2	1994-10-09	Oostermeent, Blaricum	J.van Gastel
Nijlgans	2	1994-10-02	SBB eilandje, Eemmeer	J.van Gastel
Nijlgans	4	1994-10-20	Breukeleveense kooi	D.Jonkers
Nijlgans	6	1994-11-13	Noordpolder, Muiden	P.Schut
Wespendief	1	1994-10-09	Koggewagen, Bijvanck Blaricum	D.Jonkers
Blauwe Kiekendief	1	1994-10-07	Oostermeent, Blaricum	J.van Gastel
Blauwe Kiekendief	1	1994-11-05	4e Kwadrant	H.Weenen
Blauwe Kiekendief	1	1994-11-05	4e Kwadrant	H.Weenen
Blauwe Kiekendief	1	1994-11-13	Oostermeent, Blaricum	D.Jonkers/M.de Graaf
Havik	1	1994-10-16	Hilversumse Meent, Hilversum	D.Jonkers/M.de Graaf
Sperwer	1	1994-10-18	Bij Waterzuivering 055D	R.Th.Huizenga
Sperwer	1	1994-11-08	Naarderstraat 170, Huizen	C.Holzenspies
Buizerd	4	1994-10-07	Oostermeent, Blaricum	J.van Gastel
Buizerd	7	1994-10-16	Hilversumse Meent, Hilversum	D.Jonkers/M.de Graaf
Buizerd	6	1994-10-18	Boven Gooimeer 04D	R.Th.Huizenga
Buizerd	6	1994-11-09	Oostzijde Naardermeer	F.C.Jager
Ruigpootbuizerd	1	1994-10-05	Quist Intl.	H.Weenen/F.v.Lier
Visarend	1	1994-10-13	Boven Polder Achteraf 101U	J.Terlouw
Torenavalk	1	1994-10-02	Oostermeent, Blaricum	J.van Gastel
Waterral	1	1994-10-08	Hollandse Brug, Muiderberg	D.Jonkers/Poelgeest
Waterral	1	1994-11-13	Surfstrand, Huizen	D.Jonkers/A.Driessen
Kraanvogel	30	1994-11-04	Bussummerheide	C.Rosier
Kraanvogel	30	1994-11-04	Centrum, Hilversum	N.J.Dwars
Kraanvogel	10	1994-11-04	Naarderstraat 170, Huizen	C.Holzenspies
Kraanvogel	29	1994-11-04	Berlagelaan, Hilversum	A.Vermeule
Watersnip	100	1994-10-15	Egelshoek	M.Prins
Watersnip	12	1994-10-18	Oostelijk Waterzuivering 055D	R.Th.Huizenga
Watersnip	5	1994-11-01	West Haven van Huizen	R.Th.Huizenga
Watersnip	1	1994-11-11	Park Labradorstroom, Huizen	A.C.Driessen
Watersnip	3	1994-11-13	Huizer Pier, Huizen	D.Jonkers/A.Driessen
Houtsnip	1	1994-10-20	Mauvebos te Laren/Blaricum	C.Rosier
Witgatje	1	1994-11-03	Egelshoek, Nw.Loosdr.Polder	J.Terlouw
Zwarte Stern	1	1994-10-09	Naardermeer (Groote Meer)	P.Schut
Bosuil	1	1994-10-20	Breukeleveense kooi	D.Jonkers
Bosuil	1	1994-11-08	Naarderstraat 170, Huizen	C.Holzenspies
IJsvogel	1	1994-10-04	Karnemelksloot, Naarden	B.v.d.Brink
IJsvogel	1	1994-10-08	Hollandse Brug	D.Jonkers/Poelgeest
IJsvogel	1	1994-11-02	Huizer Haven	Marmelst/Heyn/Rosier
Groene Specht	1	1994-10-02	Noorderbegraafplaats	Tabois

Veldwaarnemingen

Waarnemingen Overzicht (2)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Groene Specht	1	1994-10-18	West Waranda Berg 055D	R.Th.Huizenga
Groene Specht	1	1994-11-02	Oud Huizerweg 55D	R.Th.Huizenga
Zwarte Specht	1	1994-10-18	50m Zuid Eukeberg 055D	R.Th.Huizenga
Grote Bonte Specht	1	1994-10-26	Bussummerheide	I.G.Jeltes
Kleine Bonte Specht	1	1994-10-06	Laarderwasmeer	N.J.Dwars
Kleine Bonte Specht	1	1994-10-16	Laarder Wasmeer	P.v.d.Poel
Kuifleeuwerik	2	1994-10-21	Damwand, Huizen 056	A.C.Driessen
Boomleeuwerik	15	1994-11-04	Egelshoek	N.J.Dwars/A.Vermeule
Boerenzwaluw	2	1994-10-02	Berge Pad, Ankeveen	P.Schut
Waterpieper	5	1994-10-15	Egelshoek	M.Prins
Waterpieper	1	1994-10-16	Bilderdijklaan, Hilversum	M.Prins
Waterpieper	1	1994-11-13	Huizer Pier, Huizen	D.Jonkers/A.Driessen
Grote Gele Kwikstaart	1	1994-10-13	Laarder Wasmeer, Plas D	P.v.d.Poel
Grote Gele Kwikstaart	4	1994-10-20	Egelshoek, Hilversum	D.Jonkers
Zwarte Roodstaart	4	1994-10-05	't Roefje, Haven te Huizen	Marmelstein/Rosier
Zwarte Roodstaart	1	1994-11-01	Oost Haven van Huizen	R.Th.Huizenga
Beflijster	1	1994-11-12	Kattestaart, Huizen	A.C.Driessen
Kramsvogel	170	1994-11-03	Bovenmeent, Hilversum	F.C.Jager
Kramsvogel	475	1994-11-04	Egelshoek	N.J.Dwars/A.Vermeule
Koperwiek	14	1994-10-18	Westen Waterzuivering 055D	R.Th.Huizenga
Koperwiek	25	1994-10-19	Stichtse Weg, Blaricum	A.C.Driessen
Koperwiek	3	1994-10-24	Achter Woonhuis Holl.End, Ankeveen	L.M.Hagen-van Swaay
Grote Lijster	6	1994-10-07	Laarder Eng, Laren	D.Jonkers
Grote Lijster	2	1994-11-02	Oud Naarden, 55D	R.Th.Huizenga
Tjiftjaf	1	1994-10-06	Laarderwasmeer	N.J.Dwars
Tjiftjaf	1	1994-10-31	Tuin Bilderdijklaan, Hilversum	M.Prins
Goudhaantje	1	1994-10-17	Bussummerheide	I.G.Jeltes
Goudhaantje	4	1994-11-07	Tuin Bilderdijklaan, Hilversum	M.Prins
Baardmannetje	5	1994-10-12	Pier Huizen	A.C.Driessen
Baardmannetje	4	1994-11-11	Huizer Pier (oostzijde)	A.C.Driessen
Staatmees	13	1994-11-07	Tuin Bilderdijklaan, Hilversum	M.Prins
Glanskop	4	1994-11-08	Corversbos, Hilversum	M.Prins
Glanskop	2	1994-11-09	Oude Haven, Hilversum	N.en B.Dwars
Kuifmees	1	1994-10-15	Langestraat, Centrum Hilversum	M.Prins
Zwarte Mees	2	1994-10-09	Koggewagen, Bijvanck Blaricum	D.Jonkers
Klapekster	1	1994-11-18	Stulp, Lage Vuurse	J.Terlouw
Bonte Kraai	6	1994-11-13	Oostermeent, Blaricum	D.Jonkers/M.de Graaf
Ringmus	5	1994-11-01	Rietkraag Labradorstroom, Huizen	A.C.Driessen
Keep	1	1994-10-09	Meerkade (thv De Machine) Naardermeer	P.Schut
Putter	4	1994-10-20	Tienhovens Kanaal	D.Jonkers
Putter	2	1994-11-05	4e Kwadrant	H.Weenen
Sijs	33	1994-11-18	Bilderdijklaan, Hilversum	M.Prins
Kneu	2	1994-10-12	Pier Huizen	A.C.Driessen
Goudvink	2	1994-10-07	Koggewagen, Bijvanck Blaricum	D.Jonkers
Goudvink	2	1994-10-11	Laarderwasmeer	N.J.Dwars
Goudvink	1	1994-11-01	Naarderstraat 170, Huizen	C.Holzspies
Goudvink	1	1994-11-06	Tuin Rietmeent, Hilversum	P.Schut
Goudvink	2	1994-11-11	Koggewagen, Bijvanck Blaricum	D.Jonkers
Appelvink	1	1994-10-30	Naarderstraat 170, Huizen	C.Holzspies

INDEX OP AUTEUR 28e JAARGANG 1994

Beffers, F.	Een prachtige herfstochtend tussen Muiderberg en Muiden	28 (5) 151
Beker, D.	Politie Gooi en Vecht vraagt om aangifte van milieudelicten	28 (3) 87
Bolck, M.	Knotwilgen, regen en warme soep	28 (1) 19
Boo, M. de	Rond het IJsselmeer loopt de Aalscholver terug	28 (1) 16
Brandjes, J.	Beheer Gooise heidevelden: Hekkenwerk of Gekkenwerk?	28 (2) 40
Brink, B. van den	Wees een gastheer/vrouw voor de vogels	28 (4) 99
Gelderen, J. van	Mijmeren over de Eempolders	28 (2) 54
Gruber, J.	Subgroep Avifauna inventariseert Spanderswoud	28 (1) 18
Hartog, L.	Hekkenwerk of Gekkenwerk? (3)	28 (2) 46
Houten, M. van en C. Maste	Weidevogelbescherming in de Maatpolder in 1994	28 (4) 122
Jonkers, D.A.	Terugmelding van een zeer oude Bosuil	28 (1) 22
Jonkers, D.A.	Hekkenwerk of Gekkenwerk? (2)	28 (2) 43
Jonkers, D.A.	Groene spechten (<i>Picus viridis</i>) in 1993 in het Gooi	28 (3) 69
Jonkers, D.A.	Biddende Wielewalen op de Westerheide	28 (3) 82
Jonkers, D.A.	Huisvestingsmoeilijkheden voor Oeverzwaluw in 1994	28 (5) 137
Jonkers, D.A. en F. van de Weijer	Ringen onthullen herkomst van Ooievaars in Eempolders	28 (5) 135
Keuning, P.	Een mooie ochtend op de plassen van Botshol	28 (5) 147
Klaveren, A.J. van	Over Zwartkopgrasmussen en ander stoffig spul	28 (2) 59
Klaveren, A.J. van	Voorjaarstrek over het Corversbos, 1990-1994	28 (4) 111
Klaveren, A.J. van	Putter: Vogel van het jaar 1995	28 (5) 138
Klippel, N.	Telpost Corversbos en de Noordhollandse vogeltrekdag	28 (5) 140
Kloosterman, R.	Eempoldertellingen in 1993	28 (2) 52
Kloosterman, R.	Nieuws van de subgroep Natuurbescherming	28 (1) 21
Kloosterman, R.	Plan voor nieuwe verbinding tussen Loosdrecht en de Vecht	28 (2) 51
Kloosterman, R.	Opheffen van veldpolitie is slecht voor vogels	28 (2) 61
Kloosterman, R.	Nieuws van de subgroep Natuurbescherming	28 (3) 85
Kloosterman, R.	Motieven en strategieën van dierenbeschermers en jagers	28 (5) 143
Kole, R.	Hekkenwerk of Gekkenwerk? (4)	28 (2) 47
Kole, R.	Plan voor "natte" Bovenmeent helpt bedreigde vogelsoorten	28 (3) 76
Kole, R.	"Niets doen" helpt de zwaan niet	28 (4) 120
Kole, R.	Nieuwe hut bij de Stichtse Brug	28 (4) 121
Kole, R. (red.)	Vogelwet 1936 gewijzigd	28 (5) 152
Noorman, A.	Je bent nooit te oud om vogels te kijken	28 (1) 24
Reddingius, L.	Overleg van vogelaars met jagers is onaanvaardbaar	28 (4) 118
Schut, P.	Vechtplassengebied cruciaal voor bedreigde vogelsoorten	28 (1) 15
Schut, P.	Ook België heeft een Korhaan	28 (1) 20
Schut, P.	Zwarte stern onderzocht in Ankeveense Plassen en Vuntus	28 (2) 38
Schut, P.	Nieuwbouw voor vogelasiel Het Gooi gaat van start	28 (2) 49
Schut, P.	Midwinterwatervogeltelling 1994	28 (3) 73
Schut, P.	Lepelaar blijft Naardermeer als broedgebied vermijden	28 (4) 100
Schut, P.	Broedvogels staan sterk onder druk in Vechtplassengebied	28 (4) 107
Schut, P.	De Nijlgans is een blijvertje in het Gooi en de Vechtstreek	28 (5) 131
Schut, P.	Subgroep Communicatie brengt vogelwerkgroep in de kijker	28 (5) 145
Sinoo, R.	Dwergarend tijdens weekend op Schiermonnikoog	28 (3) 79
Taapken, J.	Een bijzondere uil	28 (4) 102
Veen, R. van	Nachtegaal en Buidelmees op PEN-eiland/Vijfhoek	28 (3) 83
Veen, R. van	Nieuwe uitgave over Eempolders	28 (3) 83
Voorhaar, P. en A.	Geringde Jan, Nicolaan en Beppendief in Falsterbo	28 (5) 148
Wiegel, I.	(On)gelukkig met Natuurmonumenten	28 (2) 57
Wijs, R. de	Grote zilverreiger vestigt zich in het Naardermeer	28 (2) 36
Wijs, R. de	Broedvogelmonitoring Naardermeer in 1993	28 (4) 103
Wilms, R. en F.	Doodtij bij het Verdrongen Land van Saefthinghe	28 (2) 55
*	Jaarverslag	28 (1) 6
*	Vissers maken Aalscholers zwart	28 (5) 139

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Postadres VWG: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter:	: R.A.Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	03499-82303
Sekretaris	: P.Ruiter	Bilderdijklaan 16	3743 HS Baarn	02154-24140
Penningmeester	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	02940-11683
SG Algemene Zaken	: L.J.Dwars-Van Achterbergh	Prinsenstraat 15	1211 LS Hilversum	035-233973
SG Avifauna	: G.M.L.Proost	Oostergo 15	1274 JS Huizen	02152-51661
SG Nestkasten	: D.A.Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	02152-60456
SG Vogelcursus	: P.van der Poel	Siriusstraat 25	1223 AC Hilversum	035-831592
SG Excursies	: J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	02154-18804
SG Communicatie	: P.Schut	Rietmeent 98	1218 AZ Hilversum	02159-36811
SG Natuurbescherming	: R.Kloosterman	Korte Singel 16	1402 SJ Bussum	02159-10562

Waarnemingskaartjes:

Inzenden	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	02940-11683
Alhalen	: R.G.Moolenbeek	Mr.J.C.Bührmannlaan 42	1244 PH Ankeveen	035-562641
	W.J.A. Hoeffnagel	Krekemeent 72	1218 ED Hilversum	02159-19356
	P.van der Poel	Siriusstraat 25	1223 AL Hilversum	035-831592
	J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	02154-18804

Waarnemingskaartjes kunnen bij alle bestuursleden worden ingeleverd.

Andere Nuttige Adressen:

Controleur Vogelwet	: R.G.Moolenbeek	Mr.J.C.Bührmannlaan 42	1244 PH Ankeveen	035-562641
Consulent Vogelbescherming en Vrije Vogelreservaten:	R.Kloosterman	Korte Singel 16	1402 SJ Bussum	02159-10562
Aanmelding Vogelcursus	: A.v.Klaveren-Van Oord	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-561426
Vogelasiel	: W.van Ingen-Den Oude	J.v.Schimmelstr.6	1411 VS Naarden	02159-45658

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep, is de vereniging op geen enkele wijze verantwoordelijk te stellen.

Contributie: Voor leden f. 20,- (minimaal), huisgenootleden f. 7,50 (minimaal).
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester dienen declaraties voor gemaakte kosten vóór 1 december bij de coördinator van de betreffende subgroep te worden ingediend.

"De Korhaan"
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

port betaald
Hilversum

XH 3016104 G
J W LECLERCQ
VT HOFFSTR 28
1223EE HILVERSUM